

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT

56e JAARGANG

FEBRUARI 1954

No. 2

...

VERENIGING

TOT

BEVORDERING

DER

BIJENTEELT

IN

NEDERLAND

...

SPEURBIJTJES

- TE KOOP: prima kwaliteit Klaverhoning. W. van 't LAND, Zemerij, Barneveld.
- TE KOOP wegens emigratie: 10 ledige verbeterde Simplexkasten. Adres: J. BOOM, Venneperstr. 9, Nieuw-Vennep.
- AANGEBODEN: Ledige Bijenkasten en onderdelen, Koninginneroosters, viltten Dekkleedjes enz. **Spood.** Moet weg door plaatsgebrek. **Spotprijs:** Bijenstand DE KLAVERBLOEM, Middelharnis.
- TE KOOP wegens ziekte: zes goed bevolkte Simplexkasten (Bijenhuis) en twee idem Jaspers-kasten en drie lege V.S.-kasten (Bijenhuis), in de verf. Alles met broed- en honingkamer en uitgebouwde ramen. Kunnen hier bij koolzaad worden geplaatst en zolang blijven staan. D. VAN DIJK, Nesserweg, Ternaard.
- AANGEBODEN: Flink partij Klaver, bloemen en Heideslingerhoning. Alles prima kwaliteit en billijke prijzen. H. T. VAN DAM, Bijenpark, Jubbega.

WIJ

LEVEREN HET ALLERBESTE TEGEN DE LAAGSTE PRIJZEN!

Kunstraat br.k.m. per kg f5,—; idem h.k.m. pl.m. 35 vel, per kg f 5,—; extra dun h.k.m. pl.m. 45 vel f 5,50 per kg; Simplexkasten dubbelw. 20 broedramen compleet f 27,50; Simplexkasten enkelw. 8 br. + 8 h.kr. compl. voor slechts f 15,—; de allerbeste Bijenkappen f 3,75; Bijensluiers f 4,—; Honingslinger 4-raams met wormwiel drijfwerk aftapkraan f 80,—.

Werkloos zuiver was tot kunstraat gewone dikte, per kg f 1,—. Verder alles tegen zeer lage prijzen.

H. T. VAN DAM - BIJENPARK
JUBBEGA (Fr.) - Telef. 103 - Hoorsterzwaag
Giro 217250

NAGEKOMEN AFDELINGSBERICHTEN

AFD. EIJSDEN

Onze afdeling hield op 3 Januari onder voorzitterschap van de heer A. Haufmann haar jaarvergadering. Uit een terugblik op het afgelopen jaar bleek, dat de honing-opbrengst maar matig genoemd kan worden. Als een van de oorzaken wees de voorzitter op het steeds weiniger voorkomen van de korenbloem tengevolge van de verdelging door de landbouwers.

Spr. wees er op dat de hoofddracht op het fruit valt, dus in het voorjaar, en dat men dan sterke volken moet hebben. Tevens sprak hij zijn lof uit over de aanplant van honinggevend gewassen door het Gemeentebestuur.

Op voorstel van de heren J. Lekner en L. Haenen zal men in het komende seizoen stalbezoek met praktische lessen houden bij de leden van onze afdeling.

Verder werd besloten de honingverkoop te bevorderen en het jeugdlied J. Pieters met raad en daad bij te staan.

De boeken van de secretaris-penningmeester werden kloppend bevonden.

Bij de bestuursverkiezing werden gekozen de heren J. Lekner, G. Blesmans en A. Haufmann.

Het jaar 1954 begint met goed nieuws voor de bijenteelt. De vier vellingen in onze streek gaan subsidie geven aan bijenhouders, iets wat met 'n hoera begroet wordt. Van iedere afd. in ons gewest wordt een afgevaardigde uitgenodigd om zitting te nemen in 'n z.g. verdelingscommissie. Laten we hopen dat het subsidie van dien aard is, dat de bijenteelt er wel bij vaart, zodat ook andere delen des lands dit voorbeeld volgen.

G. BIESMANS, secr.

Oppervlakte Koolzaad

De Directie van de Landbouw was zo vriendelijk ons onderstaand overzicht van de oppervlakte koolzaad te verstrekken. Het is ontleend aan de inventarisatie van het Centraal Bureau voor de statistiek.

	1952	1953
Groningen	ha	ha
Friesland	1.276	941
Drenthe	925	653
Overijssel (incl. N.O.P.)	10	6
Gelderland	1.693	1.669
Utrecht	61	37
Noord-Holland	27	26
Zuid-Holland	295	312
Zeeland	201	229
Noord-Brabant	246	205
Limburg	223	152
	422	329
Totaal	5.379	4.564

Uitslag Prijsvragen

Jaagkieprijsvraag

Het best geslaagde recept werd gevonden dat van honingslagroom. De prijswinnares, Mevr. M. Krijnen, Bovendijk 40 te Rotterdam-N. tekent er bij aan: goedkoop, buitengewoon lekker en snel gereed.

Bedrijfmethodeprijsvraag

Wegens het grote aantal inzendingen verzocht de jury ons een zestal extra prijzen toe te kennen. De oplossing luidde:

Zonder goede bedrijfsmethode geen grote honingooget. En hier volgen, te beginnen met de eerste prijs, de namen van de 16 gelukkigen:

1. H. J. v. h. Spijker, Hoeve „de Delle", Frederiksoord.
2. J. H. Bloemendaal, Duivenlaan 28, Apeldoorn.
3. R. A. Weltes, Rhederveld N 117-3, post Vlagtwedde.
4. W. Slotemaker, Gezichtslaan 5, Bilthoven.
5. G. Kroesen Jr., Nieuwe Krim 43, post de Krim.
6. K. H. Wienbelt, Wierdensestraat 11, Almelo.
7. A. P. van Duinen, Groningerstraatweg 239, Leeuwarden.
8. H. ten Dolle, Dorpstraat 19, Winterswijk.
9. D. de Vries, Charlotte de Bourbonlaan 16, Zeist.
10. Joh. Lameris, Roerdompstraat 12a, Assen.
11. J. W. Muyskens, Kerkvelde C 27, Schimmert.
12. G. Olij, Essenstraat 24-0, Haarlem.
13. Luc. van den Cruyce, Reekstraat 4, Relegem, België.
14. C. Kleyn Hesselink, Huis ter Lucht 9, Maasland.
15. Annie Ohms, Kapellestraat 38, Sluis (Z.).
16. P. J. Nieuwenhuizen, Loonschendijk 17, Kaatsheuvel.

De jury:

J. BRAAKENBURG
H. G. MAAGENDANS
B. VAN DER SANDE

Wij danken alle inzenders voor hun oplossingen en de jury voor het vele werk, dat ze ook nu weer geheel belangeloos heeft willen verrichten. Red.

Geluidsfilm „Het Zonnevolk"

Het Ministerie van Landbouw heeft een prachtig initiatief genomen door een Nederlands sprekende versie te maken van de film „Het Zonnevolk". Het is een zwart/wit-geluidsfilm, 16 mm, vertoningsduur 40 minuten.

Bovendien heeft het Ministerie projectie-installaties beschikbaar gesteld ten behoeve van de vertoning van films in het kader van de Landbouwvoorlichting.

Voor vertoning van de film „Het Zonnevolk", met deze apparatuur, door het personeel van de Rijkslandbouwvoorlichtingsdienst, kunnen onze afdelingen zich in verbinding stellen met de Rijkslandbouwconsulent of de Rijkslandbouwconsulent in hun district.

De filmvoorstellingen, welke in dit verband worden gegeven, zijn gratis. Voor deze vertoningen is ook geen filmhuur verschuldigd.

Het programma van zo'n filmavond kan worden gecompleteerd met andere films. Het Ministerie beschikt namelijk over een zeer groot aantal uiterst belangwekkende films op het gebied van de landbouwvoorlichting.

Om een paar voorbeelden te noemen: in de fruitcentra zal men veel belang stellen in films op het gebied van fruitteelt en wat daarmee verband houdt. Nu horen bij en fruit bij elkaar en het spreekt vanzelf, dat zo'n filmvoorstelling kan worden georganiseerd in samenwerking met de Fruitteelersorganisatie in het betreffende gebied. Voor beide groepen drukt dit bovendien nog de kosten van zaalhuur enz.

In een ander gebied zal de Consulent liever de 16 mm kleuren-geluidsfilm „Bloemenavontuur in Holland" in het programma opnemen.

Wij wijzen er met nadruk op, dat U geen zaal moet huren voordat U met de consulent een datum hebt afgesproken. U dient daarbij te beseffen, dat van deze service van het Ministerie van Landbouw een druk gebruik gemaakt wordt en dat alles ver van te voren moet worden geregeld.

Wij besluiten dit bericht gaarne met een woord van dank aan allen, die deze prachtige service mogelijk hebben gemaakt.

HOE IS DE STAND VAN HET KOOLZAAD?

In verband met het zachte najaar zal bij vele lezers deze vraag gerezen zijn. Wij hebben daarom ons licht opgestoken bij de officiële instanties en hier volgen de antwoorden.

De afdeling Tuinbouw van de Directie van de Landbouw meldt:

Tengevolge van het zachte najaar in 1953 is het gewas op enkele percelen te fors gegroeid, zodat de ontwikkeling wat zwaar was om de winter in te gaan. Het hangt geheel af van het weer in Januari en Februari hoe de verdere ontwikkeling zal zijn. Het is niet mogelijk enige voorspelling te doen omtrent de te verwachten oogst van koolzaad in 1954.

De Rijkslandbouwconsulent te Leeuwarden:

Het koolzaad heeft zich in de afgelopen zachte herfst zeer gunstig ontwikkeld. Voor verschillende percelen is het zelfs gewenst dat er niet te veel sneeuw komt omdat er dan ernstig gevaar voor rotting van het gewas onder de sneeuwlaag kan optreden. De bloei kan, zonder tegenslag, vroeg verwacht worden. Het uitgezaaide areaal is over het algemeen groter dan in het voorgaande jaar.

(Vervolg op pag. 31)

BIJENTEELT

No. 2 - FEBRUARI 1954
56ste JAARGANG

UITGAVE VAN DE
VERENIGING TOT
BEVORDERING DER
BIJENTEELT
IN NEDERLAND.

Verschijnt de eerste Dinsdag
van elke maand.

Het
woord
is aan
U...!

HET Hoofdbestuur doet al jarenlang al wat mogelijk is om de uitkomsten van de bijenhouderij in ons land te verbeteren. Er zijn vele wegen, die daartoe kunnen leiden.

De eerste is: verhoging van de opbrengst per volk.

Als men vroeger per volk 20 pond honing oogstte en nu, door betere bedrijfsmethoden, 40 pond, kost die 20 pond extra niets meer. Goede bedrijfsmethoden werken kostprijsverlagend. (Op de kostprijsberekening van de Heer Stienstra op blz. 174 van het Novembernummer is geen critiek gekomen. Maar de door hem berekende opbrengst van f21,52 per kast moet omhoog!)

Een tweede mogelijkheid om de opbrengst per volk te verhogen is: verbetering van de honinghandel.

Het Hoofdbestuur heeft het boekje „Honing” uitgegeven. Het maakt niet alleen een goede reclame voor honing, maar het geeft ook vele, tot nu toe onbekende, gebruiksmogelijkheden voor honing. (Bestel ze bij Uw afdelingssecretaris. Prijs 15 cent. Verspreid ze onder uw afnemers!)

Onze honing wordt tot nu toe verkocht in „jampotten.” Maar honing is in geen enkel opzicht te vergelijken met jam. Hij moest daarom ook niet in jampotten worden verpakt. Er moet een echt honingglas komen, een honingbokaal. (In het buitenland heeft men die al lang, wij komen achteraan!)

Welnu, die honingbokalen komen er. Zo spoedig mogelijk. Er waren veel moeilijkheden te overwinnen. Maar ze zijn overwonnen.

De honingbokalen zijn duurder dan jampotten. Maar ze zijn ook doelmatiger. Ze zijn lager en breder.

En... voor een bokaal met honing kunnen we een hogere prijs vragen dan voor een „jampot” met honing.

Over de eindeloze moeite, die het Hoofdbestuur en de Commissie afdeling Handel zich getroost hebben om tot een bevredigend resultaat te komen, spreken we niet. Want: het woord is nu aan U!

We vragen u slechts om ons een briefkaart te sturen.

Laat het Hoofdbestuur weten, dat u zijn streven steunt. Dat u niet alleen het Hoofdbestuur voor u laat werken, maar dat u zelf actief meewerkt. Het hoofdbestuur heeft uw ruggesteun zéér nodig. Het mag niet het verlamme gevoel hebben dat

het in een luchtledig werkt zonder daadwerkelijke steun en belangstelling van de leden.

Op onze bedrijfsmethodenprijsvraag kwamen 1500 goede antwoorden binnen.

Op het streven van het Hoofdbestuur om de honinghandel te verbeteren vragen we óók uw antwoord. Duizenden antwoorden. En... goede!

Het woord is aan u!

RED.

Vóór 15 Februari ondersteunen de afdelingen de voorstellen voor de Algemene Vergadering, die zij op de agenda geplaatst willen zien.

28 Augustus is de dag waarop waarschijnlijk de zilveren Imkersdag te Emmen en de derde Nationale Honingtentoonstelling zullen worden gehouden.

uit de Jaagkieps

Goede wijn behoeft geen krans.
De cost gaet voor de baet uit.

Aan beide gezegden moest ik denken, toen ik het door ons ijverig Hoofdbestuur uitgegeven boekje:

„HONING” las. Het moest niet nodig zijn, dat wij voor onze honing reclame moeten maken, maar dat is wel het geval en het was een goede gedachte het genoemde boekje, dat over soorten, eigenschappen en recepten gaat, uit te geven. En de Cost: 15 centen. We staan niet alleen met een dergelijke reclame. Amerika en Australië hebben elk een Honey Institute, welke meerdere folders hebben uitgegeven.

Ik wil vanuit de Jaagkieps even reclame maken voor dit reclameboekje. Laten we eerst eens horen, wat een paar winkeliers-vakbladen ervan zeggen:

Hoewel vanzelfsprekend het doel van het werkje is het verbruik van honing te stimuleren, wordt hiervoor op geen enkele wijze minder prettige reclame gemaakt. Integendeel juist de niet overdreven, glasheldere opsomming van de kwaliteiten, die de honing bezit, vormt de best denkbare propaganda.

(Misset's Weekblad voor Kruidenierswaren)

Dit goed verzorgde boekje zal het gebruik van honing zeker bevorderen, want honing is licht verteerbaar, het heeft een hoge voedingswaarde en is zelfs een geneesmiddel.

(De Middenstander)

Uit enkele brieven uit het buitenland nemen we de volgende stukjes: Mrs G. P. White, secretaresse van de Natal and Zululand Beekeepers Association schrijft:

Naar onze mening is het een uitstekend werkje en ik wist niet, dat honing voor zoveel recepten kan worden gebruikt.

De bedrijfsleider van de Deutsche Imkerbund schrijft:

Ik heb de brochure grondig bestudeerd en heb niets dan lof hierover. Reeds de mooie uitwendige opmaak

met de bloemenmotieven voldoen zeer. De zachte pentekening wijst, evenals de inleiding, vooral op de enge verbondenheid tussen bijen en bloemen.

Veel waarde hecht ik aan de verschillende honingsoorten en het vermeldde over het kristalliseren van echte honing.

Mijn vrouw, die het boekje inkeek, heeft veel interesse voor de honingrecepten, zij heeft er al enige geprobeerd. (U ook?)

Ik geloof, dat Uw vereniging met deze recepten veel weerklank bij de huisvrouwen zal vinden. De huisvrouw zal ook in Nederland wel de voornaamste afneemster van honing zijn en zo lijkt mij het boekje een zeer goed reclamemiddel. Vooral ook omdat het reclame-doel nergens openlijk optreedt en slechts indirect tot de lezer(es) spreekt.

Ik kan uiteindelijk slechts dit zeggen, dat mij het honing-boekje in zijn geheel in elk opzicht goed beviel. Wij hebben ook reeds lang het denkbeeld een receptenboek uit te geven en Uw brochure heeft ons in dit opzicht gesterkt.

Miss Annie D. Betts, de vroegere redactrice van Beeworld schrijft:

Het is een zeer aardig boekje en zal de mensen aanmoedigen meer honing te gebruiken.

Een Frans oordeel: M. Lecocq, medewerker van La Revue Française d'Apiculture zegt:

Ik heb het boekje Honing ontvangen, ik houd van dergelijke drukwerken en heb er een verzameling van. Het Uwe is inderdaad prettig uitgevoerd, goed gedrukt met uitstekende letters. De recepten zijn zeer goed. Ik apprecieer de Friese Honingkoek, daar dit een Hollandse specialiteit is.

Eén recept kan ik niet thuis brengen (M. Lecocq kan Nederlands lezen) en wel Honingkletsoppen, mijn woordenboek geeft geen oplossing.

Dr H. M. Fraser, de verzorger van de rubriek Regurtation in The British Beejournal, heeft hierin de brochure besproken.

Hij vindt het boekje uitstekend van opzet en afwerking. Hij heeft de aandacht van The Express Dairy Company, welke yoghurt in de handel brengt, op de recepten, waarin yoghurt verwerkt is, gevestigd. Deze maatschappij bestelde enige exemplaren van het boekje. (Heeft U dat ook al gedaan?)

We moeten ons Hoofdbestuur dankbaar zijn en gelukwensen met zijn werk zo'n goede reclame voor onze

honing te maken. Maar alleen met het uitgeven van het boekje zijn we er niet. Dit moet onder de mensen, helpt allen hieraan mee, de kosten zijn 15 cent.

„Maar niets is zo aan wisseling onderhevig als het lot van de mens. Een klein stuk bergflank geeft er het levende bewijs van. Alleen de bloemen die erop bloeien en de bijen die er zoemen blijven eeuwig, eeuw uit dezelfde.” Bertus Aafjes. De Gazette Apicole 1953/11 geeft in haar Zotheden hoekje het volgende bericht:

Een spoorwegman van het station Vegeholm in Zweden is een verstokt bijenhouder. Hij heeft al acht jaar proeven genomen en de resultaten zijn nu bekend geworden. Door een speciale voeding van jonge bijen heeft deze spoorjongen een geheel nieuw bijenras gekregen, veel groter en veel sterker dan de gewone bij, deze geeft driemaal zoveel honing.

Carlson, zo heet de spoorman, heeft zich afgevraagd, of door een aanvullende hoeveelheid stuifmeel aan de bijen te geven, de jonge bijen niet groter en sterker zouden worden en dat in kortere tijd.

Niemand zou tot dusver in staat geweest zijn het stuifmeel absoluut zuiver te winnen en zo aan de jonge bijen te geven. Niemand behalve Carlson en hij heeft zo de meest eminente geleerde verwonderd.

Na acht jaar onvermoeid werken is hij erin geslaagd zijn jonge bijen zuiver stuifmeel te geven met het gevolg, dat hij reuzenbijen kreeg met tongen tweemaal zo groot als normaal en een oogst van driemaal zo groot. Carlson houdt zijn methode geheim, hij heeft octrooi aangevraagd.

★

We hebben een zeer buitengewone maand December, de een noemt het een laat najaar, de ander een vroeg voorjaar. Ook in Ierland, waar het klimaat zachter is dan in ons land, was dat het geval. De redactie van de Irish Beekeeper 1953/12 schrijft: Wat zullen we van onze bijen kunnen verwachten na zo'n ongewone uitbreiding van het werk-seizoen. Ik schrijf dit, zegt Robert N. Tweedy, na half November en bijna elke dag zijn de bijenvolken werkelijk druk en niet alleen reinigingsvluchten of voorspelen, maar zij halen nectar en stuifmeel van klimop, welke nog volop bloeit.

Ongetwijfeld zullen de koninginnen nog eitjes leggen, zodat de volken met veel jonge bijen de winter in-

gaan, zodat de uitzichten op een voorjaarsdracht goed schijnen. Een bijenhouder in Ierland had door het zachte weer het toeval zuivere honing van de klimop te winnen, daar zijn bijen een stuk raat boven de dekplank hadden gebouwd en gevuld met deze honing. De smaak was eerst tamelijk goed, maar de honing gaf hem weldra een ziek gevoel, zodat hij de honing maar aan de bijen teruggaf, welke er wel een beter gebruik van maakt zullen hebben.

★

De bijenteelt heeft, ook in de laatste eeuw, verschillende tijdperken doorgemaakt. Staan we op de drempel van een nieuw en wel dat van het Koninginnevoedsel? Dit wondervoedsel werd ook op onze Imkersdag genoemd en wel geksterend door de voorzitter en de Engelse gast Dr. Barnes. In de Jaagkieps van October deelde ik U mede, dat de Fransman Alin Caillas waar-schuwde dat dit middel niet in handen van kwakzalvers mocht vallen. Van ridder van Rappard kreeg ik een krantenknipsel uit het Parijse blad „Noir et Blanc” (Zwart en Wit) van 8-8-'53, hetwelk een vlot geschreven artikel over Apisérum (bijenserm) was. Dit middel is na een arbeid van 14 jaar samengesteld door de Fransman De Belvefer. Deze verklaart, dat het nog niet gelukt is het middel synthetisch samen te stellen; hij heeft octrooi aangevraagd.

Sinds hij dit wondermiddel in de handel gebracht heeft, ontving De Belvefer duizenden brieven, welke alle de lof van het koninklijk voedsel zongen.

„Apisérum kan in elk jaargetijde gedronken worden en zelfs meer-malen per jaar. De uitwerking ervan is blijvend en zet zich voort ook na de kuur. Het is bij uitstek het voedsel voor overspannen, vermoeide, herstellende en gedeprimeerde mensen, maar ook voor hen, die lang willen leven. Laten we op onze honderdste verjaardag tezamen komen, deze leeftijd zullen we zeker halen, met heldere ogen, frisse ge-laatstkleur en een dikke haardos, jonge grijsaards, die zullen sterven (waaraan dan?) zonder oud geweest te zijn.”

Wonderlijk.... en toch....

In het nieuwe Franse blad Abeilles et Fleurs (Bijen en Bloemen) 1953/9 staat een advertentie van een bekende firma in bijenvolken en imkers-materiaal, waarin zij kennis geeft dat zij ophoudt dit materiaal te maken en alles met korting van de hand doet om zich geheel toe te leggen op de exploitatie van Koninklijk Voedsel. Dit is geen kleine firma, want zij biedt haar korven (deze worden ook nog in Frankrijk gevonden) bij 50 stuks, ja bij wagonlading aan.

In de Gazette Apicole 1953/10 vinden we een uit het Spaanse bijenblad overgenomen bericht over de bijenteelt in Andorra. Dit is één

van de kleinste staten van ons werelddeel, het is een vorstendom, gelegen in de Pyreneeën, 495 km² groot met 6.000 inwoners, waarvan 600 in de hoofdstad Andorra la Vieille. Er worden in dit op 1060 meter hoog gelegen landje in totaal 380 bijenvolken gehouden, waarvan 60 in Dadant-kasten. De dracht begint reeds half Februari op de zonnige plekjes en wel op het palm-boompje Buxus.

Dan komen de vruchtbomen, maar deze zijn weinig talrijk. Tenslotte een overvloed van allerlei weidebloemen met een zeer verspreide bloeitijd. De gemiddelde oogst van korven is 13 kg, van kasten (met één honingkamer) 18 kg. Er wordt geen honing uitgevoerd, wel wordt alle honing voor de suikerbakkers van Spanje ingevoerd.

Ondanks de rijkdom aan flora wordt er niet veel aan bijenteelt gedaan en worden de kasten verwaarloosd.

De gemiddelde honing-opbrengst in Zwitserland over 1953 was 2,4 kg, het slechtste gemiddelde sinds 1945 toen het 1,9 kg was. In 1948 was het het hoogst, namelijk 10,2 kg. (Schweizerische Bienenzeitung 1953/11).

★

Het Franse station voor onderzoekingen op het gebied der bijenteelt te Bures-sur-Yvette deelt in „Abeilles et Fleurs” 1953/5 mede, dat het 600 francs (ongeveer f 6,—) voor een kilogram stuifmeel betaalt. Het komende jaar zal het tienmaal zoveel nodig hebben als in 1953, toen werd nauwelijks 500 kg ontvangen. JÉKAVÉ.

BOEKBESPREKING

Landbouwgids 1954. Staatsdrukkerij en Uitgeversbedrijf, Den Haag, f 5,—.

Dat dit boekwerk van 600 bladzijden elk jaar verschijnt, is van groot belang: op allerlei gebied voltrekt zich in de landbouw een wel haast stormachtige ontwikkeling en wie met de landbouw te maken heeft, vindt in dit werk alles wat hij weten wil. Dit geldt ook voor de imkers, die steeds opnieuw met allerlei onderdelen van de landbouw in aanraking komen. We noemen alleen de verbouw van koolzaad en alles, wat daarmee in betrekking staat, het gebruik van plantenziektebestrijdingsmiddelen en onkruidbestrijdingsmiddelen en wel staan midden in een gebied, waarin elke imker belang stelt.

Ook op het gebied van organisaties en diensten op landbouwgebied zijn de gegevens uit vroegere jaargangen snel verouderd en wie met deze gegevens te maken heeft, vindt ze in de nieuwe druk volgens de laatste gegevens vermeld.

Wij sluiten ons gaarne aan bij de wens van de Directeur-Generaal van de Landbouw dat degenen, voor wie deze Gids bestemd is, de samenstellers en uitgever niet zullen teleurstellen en dat een groot aantal zal worden afgenomen.

Bij bestelling van ten minste 10 exemplaren kost deze gids f 4,—.

Tuinbouwgids 1954. Directie van de Landbouw, afd. Tuinbouw. f 5,—.

Er is weer heel wat veranderd in de nieuwe uitgave, duidelijker letter, ruime indeling en nog groter overzichtelijkheid.

Ook voor de imker is deze gids van belang. Wij krijgen hoe langer hoe meer te maken met de werkzaamheden van de tuinbouwer en het is voor ons van belang om op de hoogte te zijn b.v. met ziektebestrijdingsmiddelen in de fruitteelt enz. en bij het gebruiken van deze gids hebben we het prettige gevoel geheel „bij” te zijn.

Verder geeft de gids een massa wetenswaardigheden. We noemen slechts enige onderwerpen: Instellingen en verenigingen, weerkunde, wettelijke bepalingen, literatuur, films en filmstroken, plantenziektebestrijding, groente, fruit, boomkwekerij, vaste planten, bloemkwekerij, zaadteelt. Ook de rubriek „Hovenier en particulier” is zeer interessant en leerzaam. We vinden er o.a. een artikel in over wegbeplanting en daarin worden ook vele voor de bijen belangrijke bomen en heesters aanbevolen.

Aan leden en afdelingsbesturen de taak om bij gemeentebesturen enz. aan te dringen op het planten van juist deze gewassen. Circulaires daarvoor gratis verkrijgbaar bij het Bijenhuis.

De prijs van de gewone uitgave is f 5,—, bij 10 stuks tegelijk f 4,—. Bestellingen kunnen worden gericht aan de Staatsuitgeverij, Fluwelenv Burgwal 18, Den Haag door storting op girorekening 425.300 en aan de boekhandel. G.

Pardon.... er moet een imker hier in de buurt wonen.

Ben ik hier misschien terecht?

(Bitidningen)

Kastverwarming - Stapelmethode Koninginneteelt

Met stapelmethode wordt hier bedoeld de methode van Père Dugat, waarover reeds enige malen iets in het Groentje heeft gestaan. Ter herinnering wordt even gereleveerd, dat de methode daaruit bestaat, dat 2 of meer volken bij de aanvang van het bijenseizoen, na genomen voorzorgsmaatregelen, op elkaar worden gestapeld, om bij de aanvang van de eerste dracht (circa 20 April) moerloos gemaakt te worden. Verder, dat de methode werd uitgewerkt op een abdij in de omgeving van Lyon, dus een 7 à 800 km. Zuidelijker gelegen dan ons vaderland, en waar de lente 5 tot 6 weken eerder begint dan hier. Bovendien is de volgorde van de verschillende drachten, er anders. Dugat zegt ergens in het boekje, waarin hij zijn methode beschreef: „als u besloten heeft tot mijn werkwijze over te gaan, wil dat niet zeggen, dat u nu maar precies alles moet navolgen, zoals ik het hier doe; het gaat om het principe en nu is het zeer goed mogelijk, dat in de omgeving waar u woont, niet alles juist zo gaan kan als hier, en daarom zult u zelf moeten zoeken, wat en hoe u moet wijzigen om het principe te doen slagen in uw omgeving”. Daarna geeft hij dan enige voorbeelden. In het Decemбернаummer 1952 van het Groentje vindt u een beschrijving, waarom en hoe tot kastverwarming werd besloten en de verbazingwekkende toename van broed, die daarna werd waargenomen. Die eerste poging was dus te beschouwen, als een „noodsprong” en werd ondernomen op 20 April 1951, een datum die in het schema-Dugat geheel niet past, want 20 April is juist de datum, dat de gestapele volken moerloos moeten worden gemaakt.

Het succes was echter zo groot geweest, dat het voor de hand lag om in 1952 op de ingeslagen weg voort te gaan, doch met de verwarming op een vroegere datum te beginnen. Dugat beschrijft, hoe zijn volken eind Maart reeds 9 en 10 ramen broed hebben en de maatregelen, die hij dan neemt om de koninginnen meer legruimte te verschaffen.

Verwacht werd, dat zulks ook hier door middel van verwarming bereikbaar zou zijn.

Het liep echter enigszins anders uit!

Op 10 Maart 1952 werd gestapeld en de verwarming aangezet, nadat snel geconstateerd was, dat voldoende suikervoorraad aanwezig was en enige ramen hiervan waren opengekrabd. Het weersverloop na 10 Maart was

niet helemaal gunstig te noemen, ongunstig was het nu ook weer niet. Maar eind Maart viel er sneeuw en begon het te vriezen, er trad een „na-wintertje” op, dat een dag of 10 zou duren. De bijen, die half Maart reeds op crocus en andere vroege voorjaarsdracht gevlogen hadden, vertoonden zich niet meer en bleven in hun kunstmatig verwarmde woning.

Nadat het weer verbeterde, werd er druk gevlogen en op 20 April werd de stapel nagekeken, waarbij bleek, dat ieder volk 6 ramen broed had. Voor Nederlandse begrippen niet onaardig, maar bij Frankrijk vergeleken nog ver beneden de verwachting.

Nu hebben de bijen voor de vorming van hun broed water nodig. Wel waren aanwezig geweest: suiker, stuifmeel en warmte, doch in de sneeuw- en ijsperiode van einde Maart-begin April had het hen aan water ontbroken, daar dit niet in de kast aanwezig was geweest en de waterhaalsters niet uit konden vliegen. Een tweede vraag die opkwam, was, of de verwarming gedurende de kou-periode wel voldoende was geweest. Het verwarmingsapparaatje was in staat een temperatuursverhoging van circa 15° C in de kast te veroorzaken. Bij een „buiten”-temperatuur van 8-12° C was dit voldoende gebleken om de koningin tot een grote broedaanzet aan te moedigen. Maar waren deze 15° C voldoende, als de „buiten”-temperatuur 0° C of daar beneden was?

Dit waren dus 2 kanten van het verwarmingsvraagstuk, die nader moesten worden onderzocht. En wanneer hieraan kon worden tegemoet gekomen, zou dan misschien het resultaat kunnen worden bereikt, dat Père Dugat opgaf?

Daarom werden voor 1953, de volgende wijzigingen aangebracht:

1. de capaciteit van het verwarmingsapparaat werd verhoogd, tevens werd dit voorzien van een thermostaatje, dat gesteld was op 35° C en een condensator om geen herrie met de burens te krijgen, die van het uit- en aanschakelen ongetwijfeld last zouden ondervinden in hun radio.
2. een apparaat werd bedacht om het onderste- en middelste volk water in de kast te kunnen geven.

Hiermede uitgerust werd op 28 Febr. 1953 voor de derde keer gestart. Op deze datum werd begonnen, omdat het weer toen gunstig was: windstil en een „buiten”-temperatuur van ongeveer 10° C.

De hoeveelheid water door de bijen in de kast opgenomen, werd geregeld genoteerd. Bij de bijenstand stonden echter ook nog 2 bakjes met water voor de bijen van andere kasten. Merkwaardig was het, dat de bijen, die het water in de kast konden vinden, toch ook nog water haalden buiten de kast. Een reden hiervoor kon niet gevonden worden. Maar die wateropname buiten de kast werd ook genoteerd, mede ter controle van de opname in de kast. Later werden deze wateropname cijfers vergeleken met de officiële meteorologische cijfers van het K.N.M.I., zoals deze werden genoteerd door hun station te Scheveningen, t.w. maximum-minimum temperaturen, regenval en aantal zonne-uren. Het zou te veel ruimte van het „Groentje” vergen om al deze cijfers af te drukken. In het kort komt het hier op neer, dat de wateropname-cijfers gelijke tred houden met het aantal zonne-uren: op dagen met het grootste aantal zonne-uren waren de wateropname-cijfers het hoogst.

Nu is het wel bekend, dat de bijen, behalve voor het broed, ook water nodig hebben voor andere doeleinden, maar het constateren van het feit van hoogste wateropname bij 't hoogste aantal zonne-uren, geeft toch wel aanleiding om tot de conclusie te komen, dat, hoewel de toegevoerde warmte van grote invloed op de broeduitbreiding moet zijn geweest, toch het weersverloop (zonnenschijn) niet geheel uit te schakelen is. Volgens

Voor al in streken waar de bijen het water van verre moeten halen is een drinkplaats van groot belang. Het kan een vijvertje zijn in de tuin, een schaal met grind en water, enz. Voor de vindingsrijke imker zijn er vele mogelijkheden. De drinkplaats is ook een gemakkelijke „drachtthermometer”. Veel bijen bij de drinkplaats betekent dikwijls, dat er weinig nectar gehaald wordt.

Ingezonden stukken

Zeër geachte Redactie,

Het is niet mijn gewoonte, op kritiek te reageren, maar ditmaal voel ik mij toch genoopt een uitzondering te maken. Terloops merk ik op, dat mijn recensent, de heer G., wel een opsomming geeft van negatieve punten, maar dit niet doet ten opzichte van wat wel een extra vermelding waard was, waardoor zijn bespreking wat eenzijdig aandoet.

De heer G. wil, dat mijn boek enkele geschikte bedrijfsmethoden uitvoerig moest vermelden. Daar stel ik tegenover, dat door combineren van verschillende gegevens, die uitvoerigheid is te verkrijgen. Maar bovendien, dat een boek als dit overal bruikbaar moet zijn, in de Achterhoek en in Den Helder, in Friesland en in België. Met opzet is de tekst dus zo gehouden, dat uit de verschillende essentiële gegevens al naar de plaatselijke drachtverhoudingen en omstandigheden kan worden gecombineerd en gekozen. Het is nadrukkelijk onjuist, te menen, dat één methode ieders panacee zou kunnen zijn. Bovendien: de ene imker heeft hulp, de andere moet alles alleen beredderen; de een heeft veel, de ander weinig tijd, de een heeft voorkeur voor dit, de ander voor dat. Wat den een past, zal den ander niet voegen. Het gaat echter om de beginselen. Dat ik de verschillende methoden (op die van Dugat na) niet aan de praktijk zou hebben getoetst, is een losse bewering. In mijn twintig jaar imkeren heb ik veel methoden op de

proef gesteld. Maar mijn ervaringen zijn voor imkers in geheel andere omstandigheden en streken van maar weinig nut. Ook de arts houdt rekening met individuele factoren, met wisselende ziektebeelden, met allerlei omstandigheden, en past, als hij behandelt, heus niet de éne methode van „het boekje” toe! Zelf proberen, zelf uitzoeken blijft nodig. Eén oplossing is géén oplossing! Met een boek als dit moet men werken, niet iets gemakzuchtig stompweg toepassen.

Opmerking twee: in de noot van bldz. 15 staat achter het woord Financiën een vraagteken. Mogelijk is het formeel onjuist, in de caricaturale scherts op bldz. 16 de Min. v. Fin. op de deur te laten tikken, maar of het zijn collega van Ec. Zaken, dan wel de Ministerraad is, kan ons koud laten. Het gaat om de gang van zaken zelf. Als iemand roept: „Heil een geit heeft een jongen in de sloot geduwd!” zegt men niet: „Het was geen geit, maar een bok!” om vervolgens door te lopen. Het kind in de sloot is onze bijenteelt, en het enige, wat onze aandacht vraagt: het er zo gauw mogelijk uit te halen. Of het aantal abonneés, dan wel het aantal leden der Ver. of het aantal praktiserende imkers 50% is gedaald, kan ons koud laten. Alle drie mogelijkheden zijn even erg en even sprekend.

Het normalisatierapport is in mijn bezit. Hoe ik daar over denk kan men lezen bij de heer Douwes op bldz. 11 van hetzelfde nummer, die de spijker op de kop slaat. Maar zeer vele imkers houden zich (gelukkig) aan het internationale standaardraam. Overigens zijn de verschillen niet zeer

belangrijk. De Engelse standaardramen in mijn bezit en de nieuwe ramen van het Bijenhuis komen vrijwel overeen, behoudens de soliedere afwerking van de Engelse ramen.

Gaarne neem ik nota van het feit, dat de spaarkast een reisraamvoerbakrand ontbeert. Deze Nederlandse uitvinding (van de Feeka) blijf ik echter aanbevelen. Nadrukkelijk fout is echter, dat bodem en broedbak van de spaarkast één geheel vormen. Ik heb eerst tijdens het corrigeren der drukproeven kennis kunnen nemen van het verschijnen der nieuwe spaarkast, en ik was van mening, dat deze niet in het boek ontbreken mocht. Mij ontbrak de gelegenheid en de tijd, mij hierover nog uitvoerig van op de hoogte te stellen.

Wat het wintervoer betreft: hebt U dit wel eens geprobeerd? Wie op twee of drie bakken overwintert met 60 pond voer zal nooit meer zeggen: dat is te veel van het goede!

Kunstraat in een moerloos gemaakt volk. Inderdaad, en deze wordt zeer fraai uitgebouwd. Het is een grote uitzondering, dat moercellen worden aangezet, hoogstens enkele napjes, die men gemakkelijk wegsnijdt.

Overigens: de bijenteelt zou een dood vak zijn, als we het af en toe niet met elkaar oneens waren.

Kritiek is gezond, maar eenzijdige kritiek (het positieve in een paar algemene zinnen) kan misleidend zijn! Met dank voor de plaatsruimte,

SCHOTMAN

Het bovenstaande plaatsen wij zonder commentaar teneinde niet andermaal een wederwoord uit te lokken.

RED.

F. Brunwich legt de koningin in Maart 8.4 %, April 25.7 % en in Mei 30.5 % van haar jaarproductie. En nu zal het door verwarming wel mogelijk zijn deze cijfers wat te vervroegen, maar het zal niet mogelijk blijken deze vervroeging naar elke willekeurige eerdere datum te doen plaats hebben. Op 22 April werd de stapel nagekeken. Bij beide volken werden 8 ramen broed geconstateerd, t.w. het benedenvolk een broedoppervlak van 4500 cm², en het bovenvolk 5500 cm², dus tezamen 10.000 cm².

Hoewel dit resultaat beter was dan van het vorig jaar, het waren toch nog niet de cijfers die Dugat op gaf. De vraag blijft onbeantwoord, of deze cijfers ook bereikt zouden zijn bij minder goede weersomstandigheden. Slechts een voortzetting van dit werk in de volgende jaren kan hierop antwoord geven.

Een bevestiging van bovenstaande conclusie kon in het najaar worden verkregen. Bij een stapel van 2 volken werd omstreeks 20 September, na 't wintervoeren, verwarming toegepast. Bij het onderste volk had „deviatie” plaats gehad, d.w.z. een groot deel van het volk was naar boven getrokken en had de koningin achtergelaten met een handjevol bijen en 3 ramen, waarop enig broed aanwezig was, dat door de nog aanwezige bijen onderhouden werd. Door de stapel hoger te plaatsen, n.l. door daaronder een lege bak te zetten, waardoor het onderste volk op de hoogte van het tweede volk kwam te staan, werd verkregen, dat alle vlieg bijen bij het onderste volk terug kwamen.

Tevens werd de verwarming aangezet, doch de eerste weken alleen gedurende de nachtelijke uren.

Na 7 October bleef ze dag en nacht aan. En wat kon worden waargenomen? Bij beide volken kwam een sterke broedvermeerdering tot stand. Op 15 October hadden beide volken ongeveer 1000 cm² broed.

Van een er naast staande stapel werd ter vergelijking het bovenste volk nagezien. Hoewel dit het gunstigst had gestaan, bleek hier slechts ongeveer 500 cm² broed aanwezig te zijn. De verwarmde volken hadden dus de dubbele hoeveelheid broed. Maar wat bleek verder? Ondanks verwarming werden er na 15 October geen eitjes meer gelegd, want bij nazien op 23 Oct. werden geen pas gelegde eitjes meer waargenomen. Ongetwijfeld had het bij uitstek gunstige weer in October deze waarnemingen mogelijk gemaakt. We zien hier dus hetzelfde, als hetgeen in het voorjaar gebeurt, maar in omgekeerde volgorde. De kunstmatige warmte en het gunstige weer hadden de broedaanzet nog enige tijd gestimuleerd, maar na een zekere tijd houdt toch de koningin op met leggen.

Maar, zult U zeggen, wat is nu het tastbare voordeel van de verwarming geweest?

Het antwoord hierop is: een vervroegd groot broednest, al had het niet die afmeting, die Dugat bereikt. Beide volken waren begin April reeds zo sterk, dat op 11 April darrenbloed kon worden aangezet, 22 April werden beide volken moerloos gemaakt, een zeer grote kans, dat paring plaats had van de koninginnen met de gewenste darren, 24 Mei waren 3 leggende jonge koninginnen aanwezig en eind Mei werd 30 pond honing geslingerd (gedurende het gehele seizoen 60 pond).

En past men verwarming toe in het najaar, dan zal het mogelijk blijken om volken, die verzwakt van de heide zijn teruggekomen, aanzienlijk te versterken.

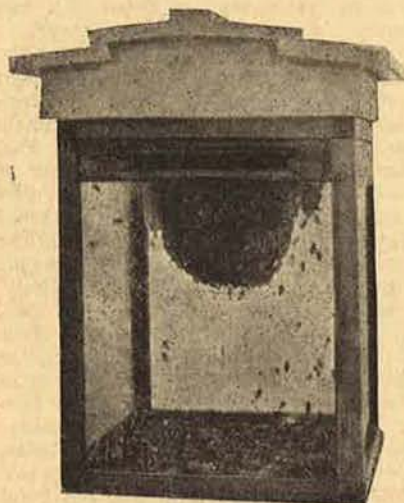
Het meest voordeligst is de verwarming toegepast bij de stapelmethode, omdat men door één volk te verwarmen tevens de volken helpt, die hierop gezet zijn. Ook bij een vroegtijdige koninginneteleit kan kunstmatige verwarming succes hebben.

DEN HAAG.

C. L. WISSE

14000 leden!

Zo'n
vitrine

als
beloning!

LIGT COEVORDEN AAN DE KOP?

De heer A. Zwiers te Coevorden schrijft ons, dat ongeveer een jaar geleden het bestuur der afdeling Coevorden zich ongerust maakte over de daling van het ledental. In overleg met de voorzitter der afdeling is de heer Zwiers er met de heer H. Steenwijk op uit gegaan om een aantal aspirant-imkers te bezoeken. De bepalingen omtrent de subsidie aan beginnende imkers waren toen net afgekomen en „ik was zeker dat we zouden slagen”, schrijft de heer Zwiers. „Op een Zaterdagmiddag gingen we met ons beiden op stap. Het was slecht weer. En het was geen gemakkelijke taak, omdat we voor een cursus minstens 12 deelnemers moesten hebben. Maar het zware werk werd dik betaald. Want wij gingen met 14 nieuwe leden naar huis! Later kwamen er nog twee bij. Wij kregen 15 en 16 Januari onze eerste theoretische lessen van meester de Rink uit Havelte. Als het mogelijk is, hoop ik nog heel veel voor onze Vereniging te doen. Ik ga eerstdaags naar het Gemeentebestuur van Coevorden met het verzoek in het uitbreidingsplan bomen en struiken te poten, die voor de bijen van belang zijn.”

Tot zover de brief van de heer Zwiers.

Het begint er veel op te lijken, dat één van de drie uitgeloofde bijen-vitrines naar Coevorden zal gaan en de afdeling kan daar mee doen wat ze wil. Ze kan die verloten, ze kan de vitrine ook in een park of plantsoen plaatsen, in overleg met het Gemeentebestuur. Of ze kan er een van de scholen mee verrassen.

In de eerste plaats een woord van warme hulde aan de onverschrokken heren, die dit prachtige resultaat hebben bereikt.

En dan nog een vraag: wat in Coevorden mogelijk is, kan toch zeker in andere afdelingen ook? Er zijn drie bijenvitrines uitgeloofd. En vele bijenboeken.

Zijn alle cursisten al lid van Uw afdeling? Hebt u alle oud-leden van de afdeling al opgezocht? En de imkers, die nog geen lid zijn? Wij ondersteunen Uw actie graag, door de betrokkenen een gratis proefnummer van ons blad te zenden. Geef ons de adressen dus op!

Elke afdeling, die op 31 Maart 1954 10% leden meer heeft dan op 31 December 1953 (met een minimum van drie leden meer) krijgt een boekwerk. De afdelingen, die de grootste activiteit ontplooiën bij de ledenwerf-actie, krijgen als extra beloning een bijenvitrine gratis!

Imkers, allen aangetreden, op naar de 14.000 leden

IMKERSVROUWEN

De magen in de gezinnen van onze imkers zullen inmiddels de gevolgen van de oliebolletjes en appelbeignets — al dan niet met honing klaargemaakt — wel te boven zijn, dus nu eerst nog maar eens een recept voor een heerlijke honingcake met slagroom, wat overigens ook niet zo zwaar op de maag ligt. Tegen Kerstmis komen we dan nog wel eens op die appelbeignets met honing terug.

De ingrediënten voor de cake zijn: 250 gr. boter of margarine; 250 gr. honing; 225 gr. bloem; 25 gr. maizena; 5 eieren; 150 gr. rozijnen en voor de garnering ongeveer 50 gr. honing en slagroom naar verkiezing. Roer de boter tot room en voeg één voor één de eidooiers toe. Roer er daarna de rozijnen door. Daarna bij kleine hoeveelheden het meel, de maizena en de honing toevoegen. Klop het wit van de 5 eieren stijf en roer de massa hier zo snel mogelijk door. Besmeer de cakevorm met wat boter en laat daarin de cake in een matig warme oven gedurende ongeveer een uur bakken, totdat deze lekker lichtbruin is geworden. Hierna de cake op een taartrooster laten bekoelen en kort voor het gebruik met honing en slagroom, die natuurlijk eerst stijf geklopt moet zijn, garneren. Dit garneren kunt U uiteraard op verschillende manieren doen en hierbij uw eigen smaak volgen. Op de foto ziet U al een heel eenvoudige manier, die een bijzonder aardig effect maakt. Probeer U dit baksel eens, het is tegelijkertijd een goede oefening voor het bakken van een heerlijke honingkoek, waarmee U van plan is, zoals U zich nu reeds vast hebt voorgenoemen, om uit te komen op onze honingtentoonstelling, verbonden aan de dit jaar te Emmen te houden imkersdag.

Nu nog even een heel eenvoudig te bereiden, maar zeer smakelijk toetje. U neemt — per persoon — de helft van een flesje Yoghurt en laat dit in een dichte zeef flink uitlekken. U kunt het gerust een uur laten staan. Is de Yoghurt voldoende uitgelekt, dan doet U deze in een gezellig glazen schaal of in een bowlglas, maakt in het midden een kuultje en doet daarin een lepel, liefst vloeibare honing. Aan de kant spuit U de stijf geklopte slagroom hoog op als een muurtje — is U er erg handig in dan maakt U er een aardig figuurtje in — en uw toetje is klaar. Het prettige van dit gerecht is, dat het ook kan worden gebruikt door suikerpatiënten, van wie het suikerpercentage niet te hoog is. Deze verdragen nl. een niet te grote hoeveelheid honing in hun dagelijks dieet in veel — niet alle — gevallen zeer goed en dit is voor deze mensen, voor wie de maaltijden door het beperkte dieet gewoonlijk vrij eentonig zijn, een

ware uitkomst. Denkt U er om, dat U dit nooit mag doen zonder advies en behoorlijke controle van uw huisarts.

Om nog even op die honingtentoonstelling terug te komen. Sommige imkers hebben last van blaasjes en krattertjes op de oppervlakte van hun potjes honing, als deze enige tijd hebben gestaan. Dit is een gevolg van lucht in de honing. Deze luchtblaasjes stijgen naar de oppervlakte als de honing nog vloeibaar is en blijven daar hangen. Soms springen deze blaasjes later nog, meestal ten gevolge van temperatuurswisselingen en dan ontstaat het kratertje, wat inderdaad het gave aanzien van uw honing bederft.

Het gaat er dus om luchtblaasjes in de honing te vermijden. Deze kunnen er op twee manieren inkomen nl. bij het slingeren en zeven en daarna bij het vullen van de potjes. U vermijdt dit het beste door de honing niet met een straal in de bus en daarna in het potje te laten lopen, maar door de honing ergens langs te laten glijden b.v. een — natuurlijk pijnlijk nauwkeurig schoon-gemaakt — glad plankje, dat U aan de kraan van de honingslinger bindt en met het andere einde in de bus zet en bij het vullen van de potjes, door de honing langs de wand van het potje te laten lopen.

MaM

Deze rubriek werd tot nu toe verzorgd door C. T. Wij danken haar voor de deskundige en prettige artikelen, die, blijkens de vele correspondentie, zeer druk worden gelezen. Haar rubriek wordt nu overgenomen door een nieuwe medewerkster. Ook haar bijdragen bevelen wij gaarne in de bijzondere belangstelling van lezeressen en lezers aan.

Red.

BOEKBESPREKING

Mijn bijenvolk, een bijenboekje voor iedereen door Ernst Pohl, vertaald door Drs. W. A. Ornée. W. J. Thieme & Cie, Zutphen.

Dit boekje is zeer goed uitgevoerd en het bevat enige uitstekende foto's.

Voor de oorlog had de schrijver een paar bijenvolken, doch toen hij uit de krijgsgevangenschap terugkeerde, was zijn tuin leeg. Maar een nazwerm betrok een holte in een oude muur en de schrijver werd natuurlijk opnieuw imker. Op zeer onderhoudende wijze vertelt hij de geschiedenis van zijn bijenvolk en het is een grote verdienste, dat hij daarbij zijn fantasie niet de vrije loop laat, doch zich houdt aan de werkelijkheid.

Ik heb het boekje in één adem uitgelezen. Daarna gaf ik het ter lezing aan een jongen van 12 jaar en die bracht het na twee dagen reeds terug met de beoordeeling: „mchtig mooi”. We zijn er dan ook van overtuigd, dat jong en oud, imker en niet-imker, het met belangstelling zullen lezen.

En menig niet-imker zal er door in de verleiding worden gebracht een bijenvolk in zijn tuin te hebben. Daarom is het eigenlijk een beetje jammer, dat de vertaler niet de vrijheid heeft genomen om het boek voor Nederland te bewerken. De leek, die het gelezen heeft, en die besluit om zelf bijen te gaan houden, is door het lezen van dit boekje vertrouwd geraakt met Duitse omstandigheden en Duitse bijenkasten en hij zal tot de ontdekking komen, dat we het in Nederland heel anders doen.

G.

DE RAMP - DE HULP

In ons Januarinummer staat vermeld, dat afd. Musselkanaal f 10.— bijdroeg, dit moet zijn f 20.—.

Bij het Bijenhuis kwam binnen:

Vorig saldo	f 3.815.23
De afd. Beemster hief een extra contributie van f 1.— per lid en droeg aan ons af	f 83.—

Totaal op 20 Januari f 3.898.23

Sla de zwerm in de schepkorf

Februari is 'n maand die erg geschikt is voor 'n paar oefeningen. Op de eerste plaats kunnen wij ons in **geduld oefenen**. Deze wintermaand geeft n.l. meestal een paar zgn. zomerse dagen. De bijen houden reinigingsvluchten en brengen de imker in zomerse stemming. Als er dan per ongeluk twee bijen met stuifmeel binnen komen, beginnen de imkershanden te jeuken. Ome Toon steekt zijn grote kromme pijp aan en blaast reusachtige grote wolken rook het luchtruim in. Al weer een bij met stuifmeel! Ooms boezeroen gaat krachtig op en neer. Zal hij 't uithouden? Wat is dat? 'n Wasmotlarf kronkelt over de vliegplank. We zijn begonnen met de tweede oefening: **het leren lezen aan de buitenkant van de kast**. Wie niet meer weet wat 'n reinigingsvlucht is, moet 't jeugdhoeke van Februari 1953 maar 'ns nalezen.

Leer lezen

Voorbeelden: Die wasmotlarf geeft ons 'n aanwijzing... het volk dat haar naar buiten werkte heeft zeer waar-schijnlijk gesloten broed.

Meestal begint de moer in Februari te leggen, d.w.z. in het broednest wordt de temperatuur opgevoerd tot 35 ° C. Het opbrengen en handhaven van deze temperatuur stelt hoge eisen aan de bijen en vraagt veel voedsel. Vergroot de moeilijkheden niet door in de bijen te gaan rommelen. Je hebt er trouwens niets aan: is alles in orde, dan hoef je niets te doen, is 'n volk dood, nou ja, of moerloos, dan kun je op 't moment toch niet doeltreffend helpen. Voedselgebrek komt bij 'n behoorlijke imker niet voor.

Het gebeurt ooit dat een of ander volk na 'n reinigingsvlucht opvallend lang aan 't vlieggat blijft, terwijl verschillende bijen „zoekend” over de kast lopen. Noteer in zo'n geval het nummer van de kast en zet er bij: moer-loos?”

Vele beginners zullen zich afvragen: wanneer noem je een bij „zoekend”? Ja, dat is niet zo gemakkelijk te beschrijven. Een „zoekende” bij loopt b.v. een eindje heel snel tegen de voorwand van de kast omhoog, vliegt even op, strijkt weer neer, loopt weer, enz. Wanneer twee „zoekenden” elkaar ontmoeten volgt een kort maar heftig sprietenspel: „Heb jij ze gezien? Stop. Nee. Stop. Verschrikkelijk!” Weg zijn ze weer.

Wat zal er met dit volk gebeurd zijn? De moer is tijdens de winter omgekomen. Pas bij de reinigingsvlucht worden de bijen zich het verlies bewust.

Het is natuurlijk wel de vraag of wij deze gedragingen van de bijen juist uitleggen, ik heb daarom 't woordje „zoekend” tussen aanhalings- en sluittekens gezet. Wij mensen zijn altijd geneigd te denken dat dieren in be-

ONS JEUC

paalde omstandigheden handelen en reageren zoals wij dit gewoon zijn te doen.

Stel je b.v. een kind voor, dat zijn moeder kwijt is geraakt in de drukte. Het huilt en zoekt. Dit zoeken kun je 't best vertalen met: doelloos rondlopen. De ongelukkige moeder ken je aan dezelfde verschijnselen. Probeer nu zelf nog eens 'n paar „tekens aan de wand” te vinden.

Uitwinteren

Verschillende imkers vragen naar voorspellingen over 't uitwinteren dit i.v.m. 't zachte weer. Ik schreef dit stukje begin December. Lezers, die van mij soortgelijke onthullingen verwachten, moet ik teleurstellen, evenals de vragenstellers. Profeten zijn nu eenmaal schaarse artikelen. Wel kan ik dit zeggen: voor hen, die hun bijen royaal invoerden en de nodige voorzorgsmaatregelen troffen, bestaat geen enkele reden tot ongerustheid.

Slecht uitwinteren ligt niet op de eerste plaats aan 't weer tijdens de winter, maar in hoofdzaak aan wat door de imker is gedaan of nagelaten. Zwakke, laat afgevoerde volken zijn altijd gokjes.

Daar hangt nu de zwerm. Een zwerm die lastig zit, moet je beetje voor beetje in de kieps vegen of lepelen.

Raten voorraad

Heb je nog eens naar je opgeborgen raten gekeken?

Doe 't dan nu meteen! Als je sporen van wasmot ziet, gebruik dan nog wat para! Er ligt toch nergens geen oude was meer te slingeren?

EEN ZOMERS ONDERWERP

In aansluiting op 't artikeltje van Januari zullen we nu gaan praten over het natuurswarmen, maar het is toch nuttig er iets van te weten, denk b.v. maar aan 't scheppen en bewaren van een zwerm.

VOORBEREIDING

Het zwarmen houdt verband met de voortplanting. De meest in het oog lopende voorbereiding zal dus bestaan in 't kweken van geslachtsdieren: darren en koninginnen. Voor de imker zijn deze voorbereidingen tekens, die hem van de zwarmplannen op de hoogte stellen (zwarmtekens).

GDHOEKJE

Darren

Tussen half- en eind April begint de koningin in 't grofwerk eitjes te leggen. Wat zijn dat ook weer voor eitjes?

Soms heb je in 'n normaal volk half Maart al darrenbroed, maar dat is je eigen schuld. Bekijk je raten maar eens. Voelt u 'm?

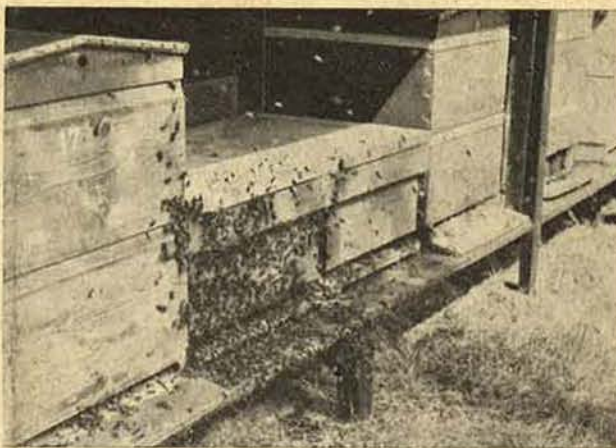
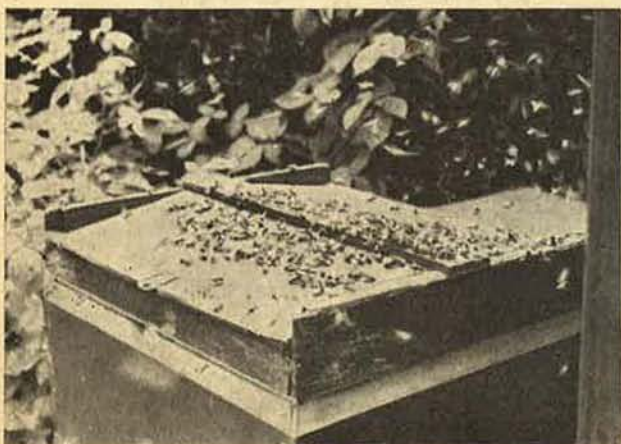
Na 24 dagen komen de eerste darren voor de dag, d.w.z. in de woning zijn ze te zien, want de eerste acht dagen komen ze nog niet buiten. Als 't daarna maar goed weer wil zijn, kun je op de warmste uren van de dag de dikke brommers horen en zien. Voedsel verzamelen of ander werk doen ze niet. Ze kunnen zelf nog niet eens eten. Ze worden gevoed door jonge werkbijen.

Als er eenmaal darren vliegen, komt er schot in de zwermplannen. De imker moet dan opletten.

Koninginnen

Spoedig worden koninginncellen gebouwd en vrijwel onmiddellijk na 't klaarmaken wordt de eerste al belegd. Bij behoorlijke raten vind je deze cellen hoofdzakelijk langs de zijlatten en bij de onderlat. Het is typisch, dat moerdoppen maar één keer worden gebruikt, na de zwermtijd worden ze weer afgebroken. De totale lengte van 'n moerdop is ongeveer 2,5 cm, deze lengte wordt pas bereikt als de dop gesloten wordt, bij 't begin van 't popstadium dus. De koninginnelarven worden evenals de werkbijelarven door voedsterbijen van eten voorzien. Het voedsel wordt op de bodem van de cel gelegd. Bij koninginncellen wordt 't feitelijk tegen de celbodem gehangen. Je snapt nu wel, dat 't voer een brij-achtige massa moet zijn. De voederbrij is roomkleurig. Die koninginnebrij is merkwaardig spul, je zult je herinneren dat we vorige keer al zeiden, dat het verschil koningin-werkbij uitsluitend een voedingskwestie is. Tot en met de tweede dag van 't larvestadium krijgen alle larven, die uit bevruchte eitjes ontstaan zijn, hetzelfde voedsel, dus werkbijelarven en koninginnelarven. Na dit tijdstip krijgen de larven die in werkstercellen liggen 'n ander soort voedsel dan de larven die in moerdoppen liggen. Hieruit volgt dat: tot op 't einde van de tweede larvedag voor elke larf nog verandering van bestemming kan plaats hebben.

In de praktijk komt dat hierop neer, dat 'n larf, die in een werkbijcel ligt — en die dus voorbestemd was om werkbij te worden — opgefokt kan worden tot koningin. Dit gebeurt b.v. als plotseling de moer ver-

Als de eerste moerdop gesloten is, komt de eerste zwerm af.

ongelukt of door de imker uit de kast genomen wordt. De werkbijcel wordt dan verbouwd tot 'n soort moerdop. Heel typisch noemt men deze moerdoppen „redcellen”. We komen hier nog wel eens op terug, aangezien wij op deze wijze onze volken van jonge koninginnen voorzien.

We gaan nu weer terug naar onze zwermcellen met koninginnelarven. Na ongeveer zes dagen zijn de larven volgroeid. We zijn nu op 't moment dat de oudste cel gesloten zal worden, het zwermen is nabij.

HET ZWERMEN

Als de eerste moerdop gesloten is, komt de eerste zwerm af. Deze eerste zwerm bestaat uit de oude koningin, de bevruchte koningin dus, met 'n massa bijen. We noemen deze zwerm: voorzwerm, brandzwerm of bromzwerm.

Het afkomen en aanvliegen van zo'n zwerm moet je vast eens zien, het is de moeite waard. Laat je hier door 'n oude bijenman eens schone verhalen over vertellen.

De grootte van de zwermen is 't meest afhankelijk van de aard van de verteller. Het is er ongeveer net zo mee gesteld als met de snoek van de visser, er zit 'n elastisch gedeelte in.

Daar hangt nu de zwerm! Ieder van ons kan voor het geval komen te staan, al is 't dan maar bij verrassing. Wat moet je nu doen? Scheppen!

'n Zwerm scheppen,

d.w.z. de zwermtros moet in 'n korfje of kastje gedaan worden. Lees in verband hiermede 't Meinummer 1953 nog eens over. Bij 't scheppen zijn verschillende dingen van belang. Ik zal ze hier puntsgewijs in 't kort aan-geven.

1. Als 't erg warm weer is moet je, vooral als de zwerm in de zon hangt, de tros wat oprispen met water. (Neem 'n emmer met handveger). Doe je dit niet, dan is de kans groot dat de zwerm de vleugels neemt als je hem in het korfje slaat en dan ben je hem kwijt.

2. Sla de zwerm in de schepkorf en kijk dan meteen of je de moer ziet. Zodra de bijen weer grond onder hun poten voelen, beginnen ze zeer snel naar boven te lopen, dit is 'n unieke kans om de koningin te vinden. Grijp de moer met de vleugels en laat haar in 'n moerhuisje lopen. (Zie afbeelding moerhuisje blz. 173, Nov. 1953).

Waarom zoeken we de moer? We moeten de bijen op-

Als de zwerm afvliegt vinden vele jonge bijen een tijdelijke rustplaats op struiken of kasten.

sluiten (punt 3). Doen we dat **zonder** koningin, dan loopt de hele zwerm zich dood. Als je de moeder niet kunt vinden, moet je 'n kwartier wachten. Als de zwerm dan nog rustig in de zwermkieps zit, kun je gerust zijn. Een zwerm die lastig zit, b.v. om 'n boomstam of dikke tak, moet je beetje voor beetje in de kieps vegen of lepelen. Zodra je de moeder hebt, komt de rest vanzelf.

3. Het opsluiten van de zwerm, ook wel „opdoeken” genoemd. Hoe je 't moet doen kun je lezen en zien in 't Meinummer van 1953. Waarom is 't goed? Als je de moeder in 'n kluis hebt gedaan, kan de zwerm niet meer wegvliegen, maar dan dreigt toch nog 'n verlies. De vliegbijen beginnen zich n.l. onmiddellijk te oriënteren.

4. Teruggeven van de zwerm. Dit onderdeel zullen we in het Meinummer 1954 behandelen.

We gaan 'ns terug naar het moedervolk.

Zodra de zwerm weg is, zie je aan de buitenkant niets bijzonders meer. Als je in de kast kijkt, kun je het verlies van een grote massa bijen wel vaststellen. Hoe is de toestand? De koningin is weg. Dit feit verwekt geen onrust in 't volk, er is immers een stelletje moerdoppen van verschillende leeftijd. De oudste dop zal over 7 dagen 'n rijpe koningin bevatten. Als haar uur daar is snijdt de moeder haar celdeksel los en verlaat de cel. Zij tuut. Daags daarna zijn weer enige moeren klaar. Ze komen niet uit hun cel en maken 't kwakend geluid. Dit betekent: imker, pas op!

De eerste nazwerm

Op de 9e of 10e dag na 't afkomen van de voorzwerm komt nazwerm nummer één.

Komt 'n voorzwerm op de warmste uren van de dag en uitsluitend bij goed weer, de nazwerm kan van vrij vroeg in de voormiddag tot vrij laat in de namiddag komen en dit zelfs bij vrij ongunstig weer. Als de nazwerm afvliegt, vertrekt de tutende moeder maar ook de kwakers gaan mee. Dit heeft tot gevolg, dat 'n nazwerm vaak in twee of meer kleine trosjes gaat hangen, later verenigen zij zich. Op korte termijn gaan de jonge moeren nu uitvechten wie of zal blijven. De nazwermen hebben alle een jonge, onbevuchte moeder. Dat snapt toch iedereen, hoop ik?

Weer terug naar 't oude volk.

Hier vinden we nu uitsluitend gesloten broed en gesloten doppen. Jullie begrijpen dat wel: $3 + 6 = 9$. De eerste dag na 't afkomen van de eerste nazwerm krijgt 't volk weer een tutende moeder, daags daarop weer kwakers, zodat de 3e of 4e dag de tweede nazwerm kan afkomen. Dit kan zich enige malen herhalen.

Einde van het zwermen.

Het moedervolk verzwakt erg. Ook de zwermjes worden natuurlijk klein. („'n vuist groot”, zegt de imker). Als er 'n tutende moeder is, worden de moerdoppen van opzij aangebeten en de poppen worden verwijderd. Het

volk heeft zijn doppen afgebeten. Dat is 'n onfeilbaar teken, dat het volk geen zwermplannen meer heeft.

Overzicht van 't zwermen.

- 10 Mei: De eerste dop belegd. Elke volgende dag worden één of meer moercellen van een eitje voorzien.
- 19 Mei: De eerste dop wordt gesloten. De voorzwerm komt af.
- 26 Mei: De eerste moeder (tuter) loopt uit.
- 27 Mei: Verscheidene moeren worden rijp (kwakers).
- 28 Mei: De eerste nazwerm komt.
- 29 Mei: Weer een tutende moeder.
- 30 Mei: Weer kwakers.
- 31 Mei: De tweede nazwerm komt, enz.

Opmerking: De enige conclusie die men uit dit overzicht niet moet trekken is, dat men met 100% zekerheid de zwermdata kan bepalen. Soms vliegt b.v. een zwerm af als de eerste dop nog niet gesloten is. Ook het weer is van grote invloed. Al zijn er 20 gesloten doppen, als het weer niet goed is, komt de voorzwerm niet af. Ondanks deze uitzonderingen spreken de genoemde „zwermtekens” een duidelijke taal. Er zullen natuurlijk lezers zijn, die liever 'n uitvoeriger overzicht van 't zwermen hebben. Voor hen zal ik een model geven, dat zij uit kunnen werken op 'n groot stuk papier.

10 Mei
Dop 1-eitje

11 Mei
Dop 1-eitje
Dop 2-eitje
Dop 3-eitje
Dop 4-eitje

12 Mei
Dop 1-eitje
Dop 2-eitje
Dop 3-eitje
Dop 4-eitje
Dop 5-eitje
Dop 6-eitje

13 Mei
Dop 1-larf
Dop 2-eitje
Dop 3-eitje
Dop 4-eitje
Dop 5-eitje
Dop 6-eitje
Dop 7-eitje

14 Mei
Dop 1-larf
Dop 2-larf
Dop 3-larf
Dop 4-larf
Dop 5-eitje
Dop 6-eitje
Dop 7-eitje

Wanneer je nu schrijft: 19 Mei, dop 1 gesloten, dan geef je daar achter b.v. in een rood kleurtje aan: Voorzwerm.

Ook de overige belangrijke gebeurtenissen kun je op dezelfde wijze merken. Probeer 't maar eens. Het zal je inzicht verdiepen en je zult zien, dat er verschillende andere gegevens in zitten.

Houden jullie de in 't najaar geplante crocussen in de gaten?

TILBURG.

H. VAN GOOL.

VERBETERING

Op blz. 10 van het Januarinummer, het cursief gedrukte stukje te lezen: Het stichten van een nieuwe bijenstaat enz.

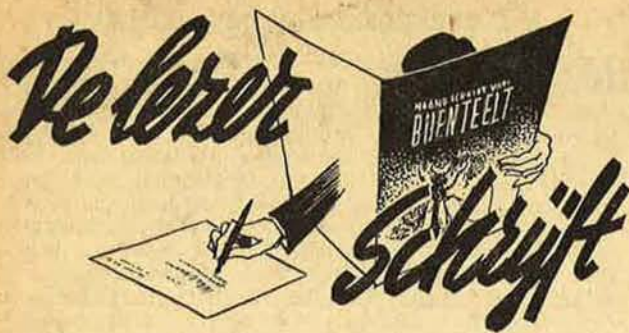

Het Ministerie voor Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening stelt een paar enorme medailles beschikbaar voor onze Nationale Honingtentoonstelling.

De rechtse medaille kan in één keer gewonnen worden.

De linkse is een wisselprijs.

Tracht U óók de gelukkige winnaar te worden? De bepalingen voor de honingtentoonstelling te Emmen worden binnenkort bekend gemaakt!

NOOIT VAN GEHOORD

Over tekort aan belangstelling naar aanleiding van mijn ingezonden stukje in het Juni-nummer 1953, heb ik niet te klagen.

Reeds de dag, volgende op de verschijning, kreeg ik een briefkaart uit Assen van een imker met 63 jaren praktijk. Hulde voor zoveel belangstelling van een 79-jarige. Hij schreef de fout kort en goed toe aan 't knippen en merken.

De heren Dorrestein en de Vries antwoordden in het Groentje.

De heer Heemskerk schrijft: Een moeder, die afkoelt beneden 14° C., hetzij in de woning, bij de vlucht, verzenden per post of bij behandeling buiten het volk, is waardeloos geworden door het beschadigen en/of doden van het mannelijk zaad. Zij legt niet meer, is darrenbroedig... Helaas herinner ik me niet meer de temperatuur op de bewuste Septemberdag.

HENGELLO (O.)

P. HANNEMA.

Wegens plaatsruimtegebrek door de redactie bekort.

KRAINER BIJEN

In het Groentje van November schrijft Bern. Eekman over Krainer Bijen. Dit ras is inderdaad zeer belangwekkend. Toch, afgezien van de vruchtbaarheid, is het moeilijk om te zeggen: de Krainer is het goede ras voor ons. Niet zonder meer mogen we onder de indruk komen van een ander bijenras. De goede, dominerende eigenschappen zijn een kunstproduct van selectie. De aangewezen weg voor verbetering van ons eigen bijenras ligt precies in hetzelfde vlak als van welk ander ras ook. Wij behoeven daartoe niet te kruisen. De bijenvolken zelf wijzen ons de weg. Zwermduivels b.v. zullen jaar in jaar uit deze eigenschap openbaren. Steekduivels, niet zo geworden door foutieve behandeling, idem. Doch ook het volk, dat steeds meer honing geeft dan de andere volken. Is dit sinds 2 of 3 jaar het geval, dan weten we, dat we hier te doen hebben met een erfelijke, dominerende eigenschap. Uit de overerving van zwermers en stekers kunnen we eenvoudig afleiden, dat het de darren uit het eigen volk zijn, die de koningin bevruchten. De uitzonderlijke verschijnselen, die overerven op de nakomelingen, zijn een onmiskenbaar bewijs.

De overige volken leveren ons daarenboven nog de zekerheid, dat onze stelling juist is, want deze volken, die, we zouden kunnen zeggen gewoon zijn, blijven dit jaar na jaar. Ook een kenmerk van bevruchting door eigen darren.

Hebben wij een volk op onze stand waarvan we kunnen zeggen: „waren mijn andere volken ook maar zo”, neem dan van dit volk half Mei of iets later (b.v. 20 of 23 Mei) de koningin uit en geef haar aan een minder goed volk, dat vooral vrij moet zijn van zwermneiging. Verdeel het moederloze volk dan in vieren en laat elk deel zijn eigen koningin telen en bevruchten. U heeft dan het

volgende jaar reeds vijf volken van dezelfde stam. Controleer dan, of ze alle vijf de goede eigenschappen hebben behouden.

Nogmaals: het volk, dat een natuurlijke selectie in zichzelf heeft ondergaan is goud waard en vormt de bouwsteen voor de selectie.

ZEIST.

J. J. DORRESTEIN.

We weten dat we de schrijver onrecht aandoen, maar wegens nijpend plaatsruimtegebrek hebben we zijn artikel sterk moeten bekorten. Discussie gesloten. Red.

GEEN MOEREN ACHTER TRALIES

Als ik honing van de fruitbomen wil oogsten, alsook bij te verwachten matige dracht (slecht weer) gedurende de zomermaanden, werk ik, wat het merendeel mijner volken betreft, met slechts één broedkamer, waarop geplaatst één honingkamer zonder rooster.

Met de Duitse weerberichten doe ik steeds mijn voordeel. Op die van het K. N. M. I. kan men hier in 't Oosten van het land niet vertrouwen. Bovendien, en dat is héél wat waard, voorspellen de Duitsers elk week-end het weer gedurende de komende week.

Mocht het voorkomen — 't gebeurt zelden — dat de bijen aan één honingbak, gedurende de zomermaanden, niet voldoende hebben, zo schuif ik een tweede, met uitgebouwde ramen, onder de eerste honingkamer, als deze reeds grotendeels is verzegeld.

Het werken met roosters is een verouderde methode, nu de imker in staat is, zijn bijen te leiden op een wijze, zoals hij dat, rekening houdend met de drachtverhoudingen zijner streek, alsook onder bepaalde weersomstandigheden, dienstig acht. De honingkamer rust ik uit met 8 raampjes in simplex-formaat.

De draaglijsten der raampjes zijn 3,5 cm breed, minstens 1 cm dik, terwijl de afstand der raampjes onderling 1 cm bedraagt. De raampjes, uit kwastvrij hout vervaardigd, zijn geheel met wasplaat uitgerust, en laat ik uitbouwen in **spekraat**, zijnde raat met diepe cellen waarin de moeder geen eitjes kan afzetten.

Het werken met spektraatramen in de honingkamers biedt tal van voordelen, die tevens leiden tot grotere honingoogsten.

Wie daarover meer wil weten schaffe zich aan: het „Wachsbüchlein”, van Fr. Th. Otto. Met dit voortreffelijke werkje zal menigeen zijn voordeel kunnen doen.

BORNE.

B. EEKMAN.

AFWIJKENDE KONINGINNECELLEN

Toevallig kwam mij het Septembernummer van het „Groentje” in handen, waarin gevraagd werd om een verklaring van afwijkingen in koninginncellen.

Sedert lange tijd bezig met een studie over de instinctieve ondergrond van de bouw van de sociale insecten is het mij mogelijk daaromtrent enige opmerkingen te maken.

Afwijkingen in de bouw van de sociale bijen kunnen op meer dan één wijze worden bekeken.

In de eerste plaats vanuit het oogpunt van de imker, die een bepaalde bouwwijze stimuleert en de verschijnselen in zijn raten daarnaar beoordeelt. Hij zal b.v. hechtcellen, hoe vreemd van vorm in vergelijking met de

normale cellen **gewoon** vinden, zich niet meer over deze vormen verbazen en..... daardoor belangrijke aanwijzingen omtrent de oorzaak van de andere vormafwijkingen van cellen moeten missen.

In de tweede plaats kan men de afwijkingen beoordelen vanuit de natuurlijke bouw, maar omdat ook de korfbouw niet volkomen natuurlijk is en de warbouw veel te weinig bestudeerd is, heeft men ook hier geen houvast.

Ten slotte is er een derde manier. De bouw beschouwen met een brede blik, daarin zoveel mogelijk de bouw van de verwante sociale insecten betreffend, met een waakzaam oog voor wat de niet-sociale bijen op het punt van de bouw presteren (waarin ook afwijkingen voorkomen).

Het staat reeds onomstotelijk vast (ook voor de imker), dat de ruimte, waarin wordt gebouwd en dus de in die ruimte aangebrachte regulatoren voor de bouw, een zeer grote invloed hebben op het **totaal** van de bouw, maar in de beperkte ruimte, waarin de **onderdelen** worden gebouwd, ook op deze.

Als de imker **vóór-** of **nadeel** heeft van de „ruimte”, geldt dit steeds voor de ruimte, die het gebouwde nest en de onderdelen daarvan **onmiddellijk** omgeeft, de rest van de ruimte wordt eerst later van invloed. Deze „onmiddellijke” omgeving wijzigt zich steeds en men behoort dus niet de **eindtoestand** te beoordelen, maar men moet trachten er een inzicht in te krijgen **hoe** deze is tot stand gekomen.

In de gevallen van het Septembernummer wijzen de verschijnselen op **te weinig** ruimte rondom de koninginncellen. Deze cellen zijn voor wat de vorm betreft, afhankelijk van de vorm van de ruimte rondom deze cel. Dit is van de reële ruimte, verminderd met de ruimte, die de passage van de bijen aan de eerste onttrekt. Met andere woorden de besproken koninginncellen zijn „klem gelopen” en werden daardoor puntig. 'n Zeer duidelijke aanwijzing er voor is de bijkomstigheid, die het scherpe oog van de imker niet is ontgaan, dat een der cellen iets **donkerder** was dan „normaal”. **Donkere** cellen wijzen er steeds op, dat een minimum van passage-ruimte is bereikt of op het punt staat bereikt te worden.

Misschien moeilijk te geloven, maar denk slechts aan het bultbroed, dat **in** de bijenpassage geraakt (de bijen lopen er tussen door) en dat bruine koppen draagt. Het is een scherp belijnde reactie van het instinct.

Men behoeft voor dergelijke afwijkingen niet direct de **oorzaak** bij de koningin te zoeken, wat niet wegneemt, dat de prikkels, die kunnen uitgaan van dergelijke afwijkingen, zeer wel wijzigingen kunnen aanbrengen in het gedrag van... de koningin. Dus... omgekeerd! De onderzoekingen van Prof. Dr. G. P. Baerends ten aanzien van de prikkels die uitgaan van de cel en inhoud bij een solitaire wesp, wijzen heel sterk in deze richting. Zij betreffen, zowel de vorm als de inhoud van de cel.

Vele van de „dingen, die ons in de praktijk van de bijenteelt raadselachtig voorkomen en waarvoor we niet terstond een reden of verklaring kunnen geven” (woorden van de heer v. d. Berg), hebben als oorzaak, dat er alternerende invloeden voorkomen in het bijenleven. B.v. invloed van het „leven” op de „bouw”, welke „bouw” daarna weer het „leven” gaat beïnvloeden. Verandering van „bouw” door de „ruimte”, waarna de „bouw” weer de „ruimte”, beïnvloedt, d.i. onder alle omstandigheden zeker verkleint.

Zolang de bouw niet voldoende is bestudeerd, zal men met geen mogelijkheid zicht kunnen krijgen op problemen-in-het-leven, die er mee samenhangen. Per slot van rekening is een volk (onder meer) de som van de individuen. En het **individueel** neemt in de bijenbouw groter plaats in dan men wel denkt. Doordat de gemiddelden in het volk ons voor het feit stellen, dat „toppen” en „depressies” zich te allen tijde kunnen wijzigen.

BIEZELINGE.

B. J. J. R. WALRECHT.

DIE VERVELLENDE BRUIDSZWERMEN

Mag ik even terugkomen op die z.g.n. bruidszwerm? Bij voorbaat mijn dank. Het lijkt mij goed eens even te vertellen, hoe de beroeps korfmakers 55 jaar geleden het zwermen beteugelden. De heer G. Pape (vroeger wonende te Wollega) die omstreeks 1900 jaarlijks met 80 korfvolken naar Dronrijp trok, waar veel koolzaad en klaver was, heeft mij heel wat van de bijen onthuld, waar ik nog profijt van heb. Pape maakte maar 50% zwermen, en kon als het weer een beetje mee was, 2 x per jaar oogsten. De zwermen werden op de volgende manier gemaakt. Van korf No. 1 werd een matige zwerm afgeklopt, die de plaats van het moeder-volk kreeg. No. 1 kwam op de plaats van No. 2 en No. 2 kreeg een willekeurige plaats. No. 1 werd dus versterkt met de vliegbijen van 2, doch mocht niet meer zwermen. Wanneer na 11 à 12 dagen de jonge moeren zich meldden door tuten en kwaken, werd het volk overgebracht in een ledige korf, en werd op dezelfde plaats terug gezet. De aanwezige moercellen werden met één spijl onschadelijk gemaakt, de raten iets ingekort, en de korf kreeg in de schuur een plaatsje, afgedekt met een zak. Eerst na 2 dagen werd het volk op de korf teruggeslagen, en van zwermen was geen sprake meer. Bij de losse bouw pas ik het jarelang met succes toe, en werk als volgt. Wanneer de moeren tuten en kwaken neem ik alle ramen uit de kast, en hang ze iets uit elkaar in een ledige bak, geef de bijen even tijd om honing op te nemen, sluit daarna tijdelijk het vlieggat, en veeg daarna de bijen plus jonge moeren in de kast. Dan leg ik losse latjes in waaraan de bijen tijdelijk kunnen bouwen, sluit de kast met een reisraam waarbovenop de bak met broed komt te staan. Het vlieggat wordt geopend, en na 2 dagen krijgt het volk de raten terug. Vergeet echter niet ook kunstraat te geven, want het volk **moet** bouwen. Het komt voor dat zulke zwermen in plaats van een mooi stukje raat, een staafje raat aan een latje hebben gebouwd, waaraan drie kanten cellen voorkomen. Het komt zelden voor, doch in zo'n geval loopt het vaak mis.

De heer Nas was dus op weg naar deze methode, doch schoot 2 dagen te kort.

De heer Van Gool kan best gelijk hebben, op zijn manier de zaak op te lossen. Doch mijn ondervinding is, dat men nooit een volk mag delen voor het op volle toeren is. Zulke volken blijven altijd achter. Het zijn toch ook meestal de sterke volken die moeilijk in het gareel zijn te houden. De maatregelen die door meerdere schrijvers worden aanbevolen, de volken van 4 à 5 ramen jonge bijen te beroven, noem ik nog al drastisch, en vergroot de kans op slechte moeren of moerloosheid. Koninginnekekers versterken zelfs hun teeltvolken met broed, en hangen pas de kweeklat in wanneer er volop jonge bijen zijn.

Nu moet ik eindigen want ik ben bang dat ik teveel plaatsruimte vraag.

NIJMEGEN.

S. H. v. d. VEEN.

Onderschrift redactie:

In verband met plaatsruimtegebrek willen we dit onderwerp nu graag even laten rusten.

VEEL HONING — GEEN ZWERMEN

Met aandacht heb ik in het Maandschrift van Dec. het artikel gelezen: „Veel honing — Geen zwermen — Geen bruidszwermen.”

De daarin beschreven bedrijfsmethode lijkt me niet slecht (al vereist ze nogal veel kastenmateriaal) doch ik vind er toch iets mis in. Door deze bedrijfswijze toe te passen loopt men gevaar, dat men volken zal krijgen met **leggende werkbijen**. Immers, van de dag af dat men een raam met rijpe moerdoppen in het drieraamskastje over hangt, in het hoofdvolk al de doppen uitbreekt en al het broed gesloten is, tot op de dag dat

de jonge koningin bevrucht en aan de leg is, kunnen er 14 dagen en zelfs meer verlopen. Welnu, elke imker weet, dat in moerloze volken, welke twee weken zonder open broed zijn, leggende werkbijen kunnen optreden, vooral in volle zomer. Hier kan dus de methode spaak lopen. Nochtans kan er gemakkelijk aan verholpen worden terzelfdertijd dat men uit het hoofdvolk al de doppen uitbreekt, zou men uit het zesraamskastje een raam met eitjes of open broed in dit hoofdvolk kunnen overhangen. Na 8—9 dagen zou men de daarop getrokken moerdoppen weer kunnen vernietigen. Desnoods zou men dit nog eens kunnen herhalen, totdat de jonge koningin in het 3-raamskastje aan de leg is.

Oprechte imkersgroeten,
HOUTHALEN, BELGIË. CORNELIS ARTHUR.

DIE VERVELENDE BRUIDSZWERMEN

De bruidszwerm staat in het middelpunt van de belangstelling en talloze schrijvers geven hun mening en ervaringen ten beste over dit „euvel”. Allereerst willen we opmerken, dat we sterk de indruk krijgen, dat enkele schrijvers moerloosheid na bruidsvlucht zo ongeveer synoniem stellen met bruidszwermen. Om een bruidszwerm te constateren moet men deze welhaast waarnemen, dus tijdens de bruidsvlucht op de stand aanwezig zijn, omdat deze zwermen dikwijls erg klein en dus niet achteraf aan de volkssterkte te constateren zijn.

Op de tweede plaats zullen veel volken, om niet te zeggen bijna alle, bij de bruidsvlucht zwermallures vertonen. Het zoemt en vliegt en vooral de darren dragen sterk bij tot het „zwermrumoer”. Zo gauw echter als de koningin weg is verstomt dit gezoem zeer spoedig. Van een bruidszwerm is dan natuurlijk geen sprake.

Op de derde plaats wordt de bruidszwerm het nadeel genoemd van de Aalster methode of in ieder geval van de noodzakelijk daaraan verbonden veger. Dit zouden we volstrekt niet durven beaamen. Zelf volgens de Aalster-methode werkend, hadden we in 1949 zeker geen en in 1950 waarschijnlijk geen bruidszwerm. Een collega, die met ons reisde en niet volgens de Aalster-methode werkte — hij doodde de oude koningin — had in 1949 zeker één en in 1950 zeker twee bruidszwermen, hetgeen ik toevallig zelf constateerde.

Lag de oorzaak van deze zwermen nu in het feit dat de koningin werd gedood — wat we vroeger steeds aannamen — of in het feit, dat geen (grote) veger werd afgenomen en het volk dus te sterk was?

Onze ervaring wijst er op, voor zover we dat kunnen beoordelen, dat bruidszwermen vooral voorkomen bij:

1. Sterke volken, waarbij het meer ruimte geven van weinig invloed is op het al of niet afkomen van de zwerm.
2. Vooral als de dracht gering is, is er schijnbaar veel kans op de bruidszwerm.
3. Van Ir. Mommers vernamen we eens, dat de zwermkans waarschijnlijk vergroot wordt, als de veger wordt genomen van een volk, dat al zwermtekenen (doppen) vertoont. Zelf namen we dit niet waar, omdat hiervan geen aantekening werd gehouden.

De oplossing van het „euvel” zou dus gezocht kunnen worden in de volgende bedrijfswijzen:

1. Maak een grote veger. Laat hem desnoods later weer afvliegen. Of
2. Deel het volk in twee ongeveer gelijke delen, door het leggen van de separator, zodra een jonge koningin aanwezig is. De jonge koningin onder, het broed met overige doppen boven, waar dan ook een jonge koningin los gelaten wordt. Doordat het bovenvolk sterk afvliegt, zal dit meestal zelf de resterende doppen wel afbijten, hetgeen natuurlijk gecontroleerd moet worden.

Zo kweken we twee koninginnen per kast. Na bevruchting alles verenigen bij dracht, nadat natuurlijk

één koningin verwijderd is. Dit beviel ons in 1953 uitstekend.

3. Neem de veger af voor het volk zwermtekenen vertoont.
4. Zorg voor dracht tijdens de bruidsvluchten. Naar onze ervaringen kan voeren daarvoor niet in de plaats treden. In 1951 pasten wij dit althans toe in een zeer drachtarme periode. Resultaat: 7 van de 9 koninginnen waren verdwenen, waarbij zeker twee geconstateerde bruidszwermen. Een collega op enige honderden meters afstand kwam met ongeveer gelijke resultaten, waarbij we echter van voeren of bruidszwermen niets definitiefs weten.

Punt 3 en 4 zijn wat tegenstrijdig en voor veel streken niet tegelijk uitvoerbaar. Want tussen koolzaad of fruit en de klaver treedt gewoonlijk een drachtloze periode in, die tevens de zwermzucht opwekt. Neemt men vóór de zwermtekenen optreden de veger af, dan geschiedt de bruidsvlucht vóór de klaverdracht. Zelf hadden we dit jaar de vegers vrij laat afgenomen, zodat de bruidsvlucht even vóór de volle bloei van de klaver plaats had. Van bruidszwermen hebben we niets bemerkt.

Wat de oplossing betreft kunnen we ons dus bij veel schrijvers aansluiten. De oplossing, die N. A. S. aanbeeft kan wel een oplossing zijn maar de oorzaak, die hij aanbeeft kunnen we niet geheel accepteren. Hij meent n.l. dat het uitlopen van meerdere koninginnen de oorzaak is. Zij zouden zich verbergen tussen de raten. Zelf namen we dit jaar waar, dat twee na elkaar uitgelopen koninginnen, die reeds vóór het uitlopen werden gescheiden door een volledig afsluitende separator (dichtgekit) niet geduld werden. De koningin die na leggen, van de separator verlost werd uit een dop of zelf uitliep werd soms onmiddellijk, soms later, maar vrijwel altijd afgemaakt.

Het kweken van jonge koninginnen buiten het honingvolk lijkt ons al evenmin een oplossing. Men zit dan weer met het invoeren van de jonge moer en het risico lijkt ons dan nog groter dan van een bruidszwerm. Wanneer men dit koninginnen-kweken verschuift naar een datum na de zwermtijd of zelfs véél later, dan lijkt ons het bezwaar nog groter. Wat doet men in de zwermtijd met een volk dat niet te beteugelen is. En... juist de jonge moer en het weinige broed kunnen in het begin van de klaverbloei juist zo'n groot overschot geven.

Een vergeten dop kan natuurlijk geen oorzaak van een bruidszwerm zijn. Men krijgt dan een gewone nazwerm. Niet onwaarschijnlijk verkeren de imkers, die naar de frambozen reizen in een bevoorrechte positie. Zij zijn n.l. in staat de veger te maken vóór de zwermzucht optreedt en tevens de bruidsvlucht te doen plaats vinden bij dracht. Wie heeft daarover ervaringen?

Overigens is het nuttig, dat alle imkers dit verschijnsel nauwkeurig bestuderen en ervaringen uitwisselen. Dit is van zo groot belang, omdat het mislukken door de bruidszwerm altijd een groot nadeel voor de imker betekent, doordat het volk vrijwel de hele zomerdracht mist.

STEENBERGEN.

P. A. M. v. DONGEN.

KONINGINNEMELK: EEN WONDERMIDDEL

In „Natuur en Techniek”, een periodiek verschijnend blad van wetenschappelijke aard, heb ik van de hand van G. F. Haneveld in de Octoberuitgave een bijdrage over de voeding van de larve van de bijenkoningin gelezen.

Het handelt over de eigenschappen van deze voeding en vertelt ons iets over proefnemingen daarmede.

De uitkomsten van deze proeven zijn zo verbijsterend, dat bij het vernemen daarvan onze gedachten zich verenigen met de verhalen uit de toverwereld van onze kleutertijd.

„Natuur en Techniek” vermeldt:

Koninginnevoedsel: 58 % eiwit, 10 % suiker, 8 % vet.

Gewone larvenvoedsel: 28 % eiwit, 45 % suiker, 4 % vet.

Het koninginvoedsel, ook wel „melk” genaamd, bevat ook meer water en vitaminen B 1. Maar belangrijker is wel, dat er een stof aanwezig is die identiek is met het alpha-tocopherol of vitamine E. Deze vitamine E heet ook wel de „vruchtbaarheids vitamine”, doch ingespoten bij de werkbij heeft zij geen enkele uitwerking op de ontwikkeling van de geslachtsklieren. Tenslotte blijkt deze „melk” de grootst bekende bron te zijn van het pantotheenzuur, namelijk 511 gramma of ruim ½ milligram in 100 gram droog product.

Zouden deze stoffen nu voldoende zijn om de langere leeftijd te verklaren? Men ging proeven nemen op het fruitvliegje, *Drosophila melanogaster* oregon, dat in normale omstandigheden 13 tot 14 dagen in leven blijft. Voedde men deze vliegjes met bijenmelk en met synthetisch bereid pantotheenzuur dan gelukte het in sommige gevallen de levensduur met 46 % te verlengen. Maar ook tot grotere dieren werden de proeven uitgestrekt. Katten, honden en varkens kregen bij hun voedsel de koningin „melk” en bij hen werd eveneens waargenomen dat zij 20 tot 30 % ouder werden dan controle-dieren, die het gewone voedsel kregen.

Het is vanzelfsprekend, dat ook de mens zich beschikbaar ging stellen als proefobject. Aangezien deze proeven eerst omstreeks 1938 een aanvang namen, kan men nog geen indruk krijgen of zij werkelijk het leven van de mens verlengen.

Zolang behoefde men trouwens ook niet te wachten, want de werking van het koninginvoedsel deed zich al direct voelen. De eerste dagen reeds kregen de proefpersonen een gevoel van welbehagen en opgewektheid. De donkere gedachten maakten plaats voor een krachtige levenslust. Na enige weken reeds begon de werking zich ook uitwendig kenbaar te maken: de huid werd veerkrachtig en soepel, het hele organisme scheen hernieuwd te zijn.

Dit levenselixier zal vooreerst nog niet voor ieder verkrijgbaar zijn. Men bedenke b.v., dat in een korf, waarin 20 kg. honing geproduceerd wordt slechts enkele grammen „melk” aanwezig zijn.

Er zijn echter aanwijzingen dat het, dank zij speciale technieken, mogelijk zal zijn de bijen meer van dit koninginvoedsel te laten produceren.

Wellicht zal de chemiker er dan tenslotte in slagen na te gaan wat het geheim is van deze verjongingsstof. Want, dat het alléén de vitaminen en het pantotheenzuur zouden zijn, dat valt nog te betwijfelen.

Ik heb gemeend deze bijdrage onder ogen van de bijenhouders te moeten brengen om de „ingezonken” imkers wat aan te moedigen en ik heb ook gedacht aan het ledental van onze vereniging. In dit verband denk ik aan het mooie vooruitzicht dat duizenden vrouwen bijen gaan houden om zelf te kunnen beschikken over een kraaienpootjeswerend middel, waar de fabrikanten van verfraaiingsmiddelen niet aan kunnen tippen.

WAGENINGEN,

G. LANGEDIJK.

BRUIDSZWERMEN

In aansluiting met wat de heer H. Pape te Voorthuizen schrijft in het „Groentje” van Nov. 1953 over het inhangen van open broed om bruidszwermen te voorkomen meen ik goed te doen mede te delen, dat eenzelfde aanbeveling staat in een beknopt werkje, getiteld „Betreffende de Bijenteelt” van de Deen A. P. Andersen en in het „Esperanto” vertaald door H. N. Nederland, n.l. „Wanneer een koningin uitvliegt voor de paring, dan moet er een weinig onverzegeld broed in het volk aanwezig zijn, opdat de bijen niet alle uitvliegen met de jonge koningin (bladz. 45).

De hier aangehaalde zinsnede duidt m.i. ook op het voorkomen van bruidszwermen.

GRONINGEN.

H. NIEMEIJER.

BIJENSTEKEN

Naar aanleiding van de noodkreet in vraag 38 van de Vragenrubriek doe ik de suggestie om de delen van het lichaam, die mogelijk een steek kunnen oplopen, tevoren met groene zeep in te smeren. In Indonesië leeft n.l. in bomen en, bij voorkeur in fruitbomen een grote, agressieve mierensoort. Als er nu fruit geplukt moest worden of de bomen gesnoeid, dan lieten we de betreffende tuinjongen zich vooraf met groene zeep duchtig insmeren en deze ondervond dan geen hinder van de opgelopen beten.

Ik hoop echter dat de betreffende imkeres reeds een afdoend middel gevonden heeft en dus voor de bijenteelt behouden kan blijven.

BILTHOVEN. Mevr. S. DE LANGE-v. AALDEREN.

BIJEN VOOR DE BLOEIENDE BOOMGAARDEN

Imkers, wilt U het komende voorjaar uw bijenvolken plaatsen in de bloeiende boomgaarden, en weet ge zelf geen plaats, of hebt ge geen connecties met fruittelers, wendt U dan tot de afd. Bunnik-Houten. Evenals vorige jaren belast de afd. Bunnik-Houten zich met het plaatsen van bijenvolken in boomgaarden. Let wel, de afd. Bunnik-Houten doet haar best de opgegeven volken te plaatsen, maar kan onmogelijk garanderen dat alle volken geplaatst worden. Nog steeds zijn vele fruittelers niet overtuigd van de waarde en het nut van bijen in hun fruittuin. Het spreekt vanzelf dat de volken voldoende sterk moeten zijn en in goede conditie. Boogkorven en zesraamskastjes e.d. worden onder korven gerekend.

Als vergoeding ontvangt men f 5,50 voor kasten en f 5,- voor korven plus 25 cent per volk als tegemoetkoming in de vrachtkosten. De administratiekosten voor de afd. Bunnik zijn hier reeds van n af. Verder zijn de condities en voorwaarden vrijwel gelijk gebleven aan die van het vorig jaar. Men kan zijn volken opgeven tot 15 Maart a.s. Vermelden we verder nog, dat de condities en voorwaarden zijn opgesteld in overleg met de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij. Wenst U nadere inlichtingen, schrijf dan naar het bestuur der afd. Bunnik-Houten, Achterdijk 26, Bunnik, voor nadere inlichtingen, of toezending van ons Bijennieuws no. 31 waarin U de regeling aangaande het reizen uitvoerig kunt vinden. Steeds postzegel voor antwoord insluiten.

C. P.

RAADSELACHTIGE DOPPEN

Met het antwoord op vraag 1 - 1954 is het raadsel van de mysterieuze moerdoppen geenszins opgelost. Op 15 Juni zwermde het volk en bij nazien zaten op het eerste raampje een aantal moerdoppen, vrijwel allen met normale rijpe moeren.

Op 22 Mei is de moeder verwijderd, dus op 7 à 8 Juni waren alle moeren rijp. Deze koninginnen zouden dus 8 dagen lang, als rijpe moeren, in de doppen hebben moeten verblijven. Dit lijkt mij zeer onwaarschijnlijk. Evenmin kunnen deze koninginnen afkomstig zijn van het open broed dat na 9 dagen nog voor redcellen aanzetten gebruikt zou zijn. Proeven hebben n.l. uitgewezen, dat een larve van pl.m. 4 dagen oud geen koningin meer voortbrengt.

Het lijkt mij waarschijnlijk dat bij het wegnemen van de koningin op 22 Mei nog een oude koningin in het volk is achtergebleven welke nog eitjes gelegd heeft en waarop de bijen opnieuw redcellen hebben opgetrokken, toen op 31 Mei de doppen zijn verwijderd. Twee koninginnen in een volk komt meer voor dan men wel denkt. De oude koningin die nog wel geduld wordt, wordt beschouwd als niet aanwezig te zijn.

RENKUM.

J. C. v. SCHERRENBURG.

Officiële Mededelingen

Verslag Hoofdbestuur 17 December 1953

Op de bestuurstafel prijkte een honingkerstrol, waarvan het recept in het Kerstnummer van het Groentje is gepubliceerd, een aardige attentie van de verzorgster van de rubriek „Voor onze imkersvrouwen!”

De voorstellen van de afdelingen werden uitvoerig besproken en voorzien van prae-adviezen, welke reeds in het Januari-nummer zijn afgedrukt.

De besprekingen over de honingbokalen zijn nu in hun eindstadium gekomen en besloten wordt tot aanmaak van deze bokalen met inscriptie „Zuivere Nederlandse Bijenhoning.”

De collectieve verzekering geeft elk jaar een grote premiepost als uitgaaf en getracht zal worden die premie nog wat verlaagd te krijgen, nu het schadeverloop daartoe aanleiding geeft.

De datum voor de Imkersdag te Emmen wordt vastgesteld op 28 Augustus 1954. Emmen is al druk bezig met de voorbereidingen voor deze imkersdag, die extra feestelijk zal zijn omdat het de 25ste is. Ter gelegenheid van deze imkersdag zal weer een Nationale Honingtentoonstelling worden gehouden, waarvoor de Minister van Landbouw twee medailles heeft uitgelooft, één als wisselprijs en één als gewone prijs. Enige technische wijzigingen in het tentoonstellingsreglement worden aangebracht, ze worden t.z.t. in het Groentje gepubliceerd.

Al een paar jaar lang is getracht om tot een lonende exploitatie van de omslag van het Groentje te komen. De rapporten van de acquisiteurs wijzen er op, dat lonende exploitatie in de toekomst niet is te verwachten. De Commissie afdeling Handel maakt er bezwaar tegen, dat de overblijvende advertentieruimte door

het Bijenhuis wordt opgenomen. Die ruimte is het grootst in de maanden, waarin adverteren weinig zin heeft. En de Commissie van Redactie wil graag wat meer ruimte hebben. Besloten wordt, behalve speurbijtsjes, geen andere advertenties meer op te nemen dan de vaste advertentie van het Bijenhuis op pag. 4 van de omslag en de binnenzijde van de omslag te gebruiken voor redactionele kopij.

Gezien de financiële toestand van de Vereniging besluit het Hoofdbestuur geen geluidsprojector aan te schaffen voor het vertonen van geluidsfilms. Getracht zal worden een voor de Vereniging en de afdelingen goedkopere oplossing te vinden.

Het subsidie voor beginnende imkers wordt grondig besproken en er wordt besloten enige effecten te verkopen om afd. Handel de voor de vervaardiging van een groot aantal

ONZE COLLECTIEVE VERZEKERING

Over 1953 werden uitgekeerd:

Brandschade	3 gevallen
Diefstal en vervoerschade	23 gevallen
Wettelijke aansprakelijkheid	1 geval
Totaal	27 gevallen

Bijzonderheden omtrent onze collectieve verzekering zijn te vinden op blz. 207 van het Kerstnummer 1953. Men beware dat nummer zorgvuldig. Eventuele schade binnen 3 x 24 uur met een kort, duidelijk verslag zenden aan de heer F. C. Peijpers, p.a. de Waal & Zoon, Rokin 75-79, Amsterdam.

Daarbij vermelden: naam en adres van de afdelingssecretaris. Afschrift zenden aan de afdelingssecretaris.

WERKTEKENING SPAARKAST

Een werktekening van de spaarkast is verkrijgbaar bij Rijksbijenteeltconsulent Ir. J. Mommers, Bredaseweg 304 te Tilburg, tegen betaling van 50 cent. Op verzoek van Ir. Mommers delen wij mede, dat men het bedrag van 50 cent dient over te schrijven op postrekening 423459 ten name van de Rijksbijenteeltconsulent te Tilburg en dat men geen postzegels dient te zenden.

bijenkasten noodzakelijke middelen te verschaffen.

Binnenkort zal een bespreking met de directie van de NOP worden aangevraagd. In het verslag van het IPO wordt medegedeeld, dat de tegenwoordige bestrijding van de koolzaadsnuitkever waardeloos is. Er zal naar een regeling worden gestreefd, die voor de imkers een minimum aan gevaren meebrengt.

De Nederlandse Honingweek is geen succes geweest, dit zal wel te wijten zijn aan het feit, dat er betrekkelijk weinig honing gewonnen is.

De komkommervestie is zeer moeilijk. In de mededelingen van de Directeur van de Tuinbouw is een artikel verschenen van de Heer Vriend, dat door opname in dit blad een officieel tintje heeft gekregen. Het Hoofdbestuur meent dat het op vrijwel alle punten aanvechtbaar is. Toch kunnen er nog geen definitieve uitkomsten van onderzoeken tegenover worden gesteld. De Heren Consulanten zijn met proeven bezig, doch ze willen de resultaten liever niet voortijdig publiceren. Dat is overigens een van de fouten van de Heer Vriend, dat hij conclusies getrokken heeft uit waarnemingen van één jaar. Het Hoofdbestuur acht het van belang dat het hele vraagstuk in zijn volle omvang wordt onderzocht en het zal dan ook overleg plegen met de Regering om zo mogelijk ook nog door andere instanties een onderzoek laten instellen.

(Vervolg van pag. 2 omslag)

De Rijkslandbouwconsulent voor Noordelijk Groningen:

Op de klei en zavel van Groningen is in de nazomer van 1953 meer koolzaad uitgezaaid dan in de beide vorige jaren. Door het mooie najaarsweer was de ontwikkeling bijzonder gunstig. Men treft dan ook vele fleurige dichte gewassen aan, die wellicht iets te voorlijk zijn om eventueel winterinvloeden zoals zware sneeuwval te kunnen weerstaan. Wanneer er geen sterk afwijkende omstandigheden voorkomen, kan men verwachten, dat de bloei in 1954 vroeger zal zijn dan normaal.

De Rijkslandbouwconsulent voor de Noordoostpolder en Urk:

Dank zij het zachte, groeizame najaar is het koolzaad in de Noordoostpolder in het algemeen goed tot zeer goed ontwik-

keld. Op verschillende percelen had het koolzaad begin November reeds een lengte van 40 cm bereikt en waren hier en daar reeds enkele bloemknoppen zichtbaar. Wanneer het ver ontwikkelde gewas geen extra schade meer krijgt te ondervinden van sneeuwbedekking of zware vorst, zijn de vooruitzichten voor het koolzaad in 1954 in het algemeen goed te noemen.

De Rijkslandbouwconsulent voor de Zeeuwse eilanden:

Op de Zeeuwse eilanden is slechts zeer weinig koolzaad uitgezaaid. In de Wilhelminapolder ligt nog een vrij grote oppervlakte.

Voor zover wij kunnen nagaan is de stand goed, mogelijk iets verder ontwikkeld dan vorig jaar omstreeks deze tijd maar toch niet zo veel verder dan normaal het geval is.

Uit de Afdelingen

AFD. ENSCHEDE

Onze afd. heeft haar eerste praatavond in deze winter gehouden. De secretaris deelde mede dat de cursus op 4 Januari begint. Daarna werd uitvoerig gesproken over het onderwerp: Wat dunkt U van de nieuwe methoden in de bijenteelt? Bestuursleden gaven een overzicht van de oude methoden en van de methoden-Baas, Evers, Jacobs en Zwijnenberg. Hierop volgde een levendige bespreking met vele vragen. Enige leden stelden zich beschikbaar om een gecombineerde methode Evers-Baas in de a.s. zomer toe te passen en daarna verslag uit te brengen.

AFD. WESTLAND

De Heer Popken benoemd tot erelid
Op 26 Nov. heeft onze afdeling haar jaarvergadering gehouden. De voorzitter memoreerde in zijn openingswoord, dat een onzer beste leden, de heer Popken, die in het begin van het jaar door een ernstige ziekte werd getroffen, nog steeds aan het ziekbed is gekluisterd. Zijn grote kennis van het bijenleven, welke hij met zoveel liefde overdroeg op ons allen, het daadwerkelijk medeleven met het wel en wee van onze afdeling zijn de redenen, waarom de voorzitter voorstelde de heer Popken het erelidmaatschap onzer afdeling aan te bieden, waarmee de leden zich spontaan verenigden. Vervolgens wordt het jaarverslag gelezen, waaraan het navolgende moge worden ontleend:
Allereerst wordt een woord gewijd aan de Watersnood, waarbij ook imkers het leven lieten. De getroffen imkers konden worden geholpen, dank zij een goed opgezette hulpactie van het Hoofdbestuur. Het aantal leden liep in het afgelopen jaar terug van 114 tot 110 leden. Twee aangelegenheden bracht het afgelopen jaar naar voren, welke onze leden met zeer grote zorg vervulden. De honingverkoop en de komkommerkwestie. De eerste aangelegenheid werd middels een voorstel aan de Alg. Vergadering voor gelegd, terwijl terzake van de komkommerkwestie bereids stappen zijn ondernomen om deze op de komende Alg. Verg. aanhangig te maken. De vele besprekingen gevoerd tussen de afdelingen Westland en Den Haag enerzijds en de besturen van de Tuindersverenigingen anderzijds, hebben niet mogen verhinderen, dat inmiddels gemeentelijke verordeningen zijn uitgevaardigd, waarbij het verboden is in een groot deel van het Westland, benevens in een deel van Den Haag, Rijswijk en Delft gedurende de tijdsperiode 15 Mei-10 Aug. bijen te houden. De opbrengst aan koolzaadhoening was goed, de klaver veel minder, doch de heide maakte weer veel goed. In het afgelopen jaar kwamen de leden 9 maal bijeen. Als sprekers werden o.m. uitgenodigd de heren Vink, van Dijk, Canisius en Ir. Temme. Met dank aan de secretaris wordt dit jaarverslag vastgesteld.

Tenslotte werden de verantwoordingen van de penningmeester en depothouder onder dank goedgekeurd. In de pauze werden alle leden getraceerd op koffie met speculaas. Bij de rondvraag kwam o.m. nog ter sprake de jeugdspaaractie der Rijkspostspaarbank om deze in het teken te stellen van de bijenteelt. Reeds zijn door de initiatiefnemer, de heer Wagner, de nodige contacten gelegd. Na de gebruikelijke verloting sloot de voorzitter deze zeer geanimeerde vergadering.

P. J. J. KOCH, secr.

AFD. DEN HELDER

Jubiläum D. Abbenes

Op 9 December herdacht de afd. het feit, dat de huidige secretaris, de heer D. Abbenes voor 25 jaar als bestuurslid werd

gekozen. Na de begroeting sprak het hoofdbestuurslid, de heer R. ter Brugge, de jubilaris toe en overhandigde hem de medaille van verdienste der Vereniging. De voorzitter der afd. maakte zich tot tolk van bestuur en leden toen hij de heer Abbenes dankte voor alles wat hij in de afgelopen 25 jaar in het belang van de bijenhouderij in het algemeen en voor de afdeling in het bijzonder heeft gedaan. Als blijk van de grote waardering van de afdeling bood hij de jubilaris een blijvend geschenk en een cadeau van meer vergankelijke aard aan. Ook de echtgenote van de jubilaris werd in de hilde betrokken, zij draagt de afdeling en de imkerij een warm hart toe en de voorzitter bood haar bloemen aan. In zijn dankwoord zei de jubilaris, dat hij het zonder de steun van zijn vrouw misschien geen 25 jaar had volgehouden. Bij koffie en sigaren verzorgde de heer ter Brugge op prettige en leerzame wijze een vraag- en antwoordspel.

A. I.

AFD. ZUIDLAREN

Jubiläum H. Hamminga en H. Harms

In de vergadering van 1 December werden de bestuursleden Paas, Hamminga en Harms herkozen. Voorzitter Zandvoort dankte de heren voor het vele werk, dat zij voor de afdeling hebben verricht. De verslagen van secretaris en penningmeester werden onder dankzegging goedgekeurd. Het Hoofdbestuurslid, de heer J. Timmermans sprak daarna de heren H. Hamminga en H. Harms toe. Hij feliciteerde beide heren met hun jubileum, ook namens de alg. voorz. en met de toekenning van de ere-medaille der Vereniging en hij sprak de hoop uit, dat zij deze hoge onderscheiding nog vele jaren zullen mogen dragen. Beide heren zijn meer dan 50 jaar lid van de Vereniging geweest en de heer Harms meer dan 50 jaar bestuurslid.

Door enige leden werden nog vragen gesteld en deze werden door de heer Timmermans zeer uitvoerig beantwoord.

AFD. EERBEEK

Op de jaarvergadering werd het winterprogramma besproken; er zullen twee lezingen worden gehouden. De secretaris gaf een verslag van de Algemene Vergadering. Hierna kregen we een overzicht van de Honing- en Bijenmarkt. Het batig saldo bedroeg ruim f 95,-; de markt is in alle opzichten geslaagd. Voor de cursus hebben zich 12 deelnemers gemeld. Bij de secretaris is bericht binnengekomen, dat op de heide nog staan: 4 korven en 2 kasten. Grote nalatigheid of dood van de imker is hier in het spel. In overleg met de politie zijn de volken (4 er van leven nog) door de vinder, die gelukkig ook imker is, naar huis gehaald, die zal trachten door borstplaat de volken te redden.

Wie weet inlichtingen te geven? Ze stonden aan de weg Eerbeek-Coldenhove. Nadat nog enige overgebleven prijzen van de gehouden verloting werden verkocht ten bate van de kas sloot voorzitter Werksman de vergadering.

H. BOESVELD, secr.

AFD. GENDRINGEN

Op 23 December is overleden onze secretaris-penningmeester

de Heer J. A. GEERTS

Allen kenden hem als een humaan mens en een stoere werker voor de afdeling en voor alle verenigingen, waar hij als bestuurslid zijn dienst bewees. Hij was zaakvoerder der Landbouwvereniging, maar na zijn pensioenering bleef hij zijn bijenliefhebberij trouw en hij bleef tot de laatste maand een hard werker voor onze vereniging. Zijn nagedachtenis zal bij velen nog lang in dankbare herinnering blijven.

AFD. VARSSEVELD

Op 14 December hield de Afd. Varsseveld haar jaarvergadering. In zijn openingswoord memoreerde de voorzitter de heer B. Colenbrander het 35-jarig bestaan der afdeling.

Blijkens het jaarverslag loopt het leden-tal nog steeds terug. Het aantal bijenvolken is echter niet verminderd. Voor het reizen naar koolzaad, klaver, linde en heide is de belangstelling weer groot geweest.

In totaal is 6675 kg suiker afgenomen, dit is 150 kg meer dan in 1952.

Van de gelegenheid om via de afdeling de honing te verkopen is door meerdere leden gebruik gemaakt. Men verzocht het bestuur de gezamenlijke verkoop ook in het komende jaar weer te verzorgen, opdat ieder kan profiteren van de hoogst te bedingen prijzen.

Algemeen betreurde men het, dat hoofdbestuur noch kringbestuur de honinghandel op gang weten te brengen. Het bestuur zegde toe de afzet aan de kleinhandel eens te zullen bezien en zo mogelijk in dezen organiserend te zullen optreden. Besproken werd verder nog de prijs, die de leden moeten nemen bij hun particuliere verkopen, de wenselijkheid op te treden tegen hen die onder de prijs gaan verkopen, het toezicht op de kwaliteit, de reinheid en de wijze van aflevering.

Het bestuur werd gemachtigd de afdeling te doen deelnemen aan de eventueel ter plaatse te houden tentoonstelling van landbouw en nijverheid in 1954.

De aftredende leden ter Maat en Nijland werden herkozen.

Een kleine tractatie en een gratis verloting verhoogden de stemming der vergadering.

H. BECKING, secr.

AFD. HEERDE

TROUWE IMKERS GEDECOREERD

B. J. Westenberg,
25 jaar bestuurslid.

G. W. Witman,
35 jaar lid.

Op 13 Januari werd onze jaarvergadering gehouden en de voorzitter heette in het bijzonder welkom de heer J. H. van Dijk uit Balthoven als plaatsvervanger van de Heer van Rooijen, hoofdbestuurslid voor de Veluwe, die door ziekte verhinderd was aanwezig te zijn.

Vervolgens sprak hij waarderende woorden voor de trouw en plichtsbetrachting van de Heren G. W. Witman en B. J. Westenberg, die resp. 35 jaar lid en 25 jaar bestuurslid van de afdeling zijn geweest. Hij wenste hen nog vele jaren volle honingkamers en goede volken toe en dat zij deze nog lang en in gezondheid mogen behandelen.

Hierna werd hun het gouden verenigingsinsigne op de borst gespeld en een roker-tje aangeboden. Ook mocht na een humoristisch praatje de heer J. H. v. Dijk, namens het Hoofdbestuur de draagmedaille van verdienste aanbieden aan de Heer Westenberg.

Verder werd de Heer G. de Graaf een roker-tje aangeboden, daar hij dit jaar de meeste donateurs heeft opgegeven.

Bij de bestuursverkiezing werd de secretaris herkozen. Daarna werd de bijenweide onder de loupe genomen. Besloten werd de bijenweide uit te breiden, door b.v. borage te zaaien op gronden, die niet in cultuur zijn. Besloten werd een proef te nemen.

G. J. VAN DIJK, secr.

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan het Bijenhuis te Wageningen.

Vraag 2. Mijtsiekte.

Kan een volk met mijtsiekte besmet worden als een jonge koningin op bruidsvlucht bevrucht wordt met een dar uit een besmet volk? Kan de mijtsiekte ook worden overgebracht door het bevlagen van bloemen, die door besmette bijen bevroten zijn?

G. B. te M.

Antwoord:

Er bestaat zeer weinig kans, dat een jonge koningin bij de paring met een dar uit een aan mijtsiekte lijdend volk besmet wordt. Zolang de dar zelf niet besmet is kan er van hem geen gevaar uitgaan. Is hij wel besmet, dan heeft dit aanstonds een zodanige ongunstige invloed op zijn vliegvermogen, dat hij niet in staat moet worden geacht de pijlsnelle vlucht van de koningin op haar bruidsvlucht te volgen. Het grote gevaar van besmette darren voor andere volken bestaat hierin, dat zij nagenoeg vrije toegang hebben tot alle volken. Darren vliegen immers bij verschillende volken in en uit zonder gehinderd te worden. Daardoor kunnen darren de besmetting van het ene volk op het andere overbrengen.

S.

Vraag 3. Voedselgebrek door zachte herfst?

Zoals het mij met mijn bijen gaat deze herfst, gaat het naar ik veronderstel de meeste bijenhouders: in October, November en op heden 4 Dec. vliegen de bijen als het een paar uurtjes zonnig is. Ik heb de volken heel best gevoerd, tot en met 4 October, maar ik vrees dat het voer veel te vroeg opgebruikt zal zijn, doordat de bijen nog veel te druk leven.

AFD. ZELHEM EN OMSTREKEN

Jaarvergadering op 28 Dec. 1953. Aanwezig 12 leden. Opening door de voorzitter de heer H. Bel. Notulen, Rek. en Verantwoording van de secretaris werden onveranderd vastgesteld. Het aftredende bestuurslid H. M. J. Kempers werd met 11 stemmen herkozen.

Als afgevaardigden naar de A.V. werden benoemd de heren H. Eelderink en H. W. Janssen. De heer H. Eelderink gaf een verslag van de gehouden A.V. Mededelingen werden gedaan over een Bijenteeltcursus.

Besproken werd de suikerprijs en aankoop slinger.

Om de opkomst ter vergadering te stimuleren werden 2 consumpties en een sigaar aangeboden.

H. J. STARINK, Secr.

AFD. LAREN N.H.

De cursus voor beginners is, onder de bewaamte leiding van de Heer Jousstra, op 14 Januari gestart met 24 cursisten. De cursisten, die het onderwijs met vrucht blijken te hebben gevolgd, zullen t.z.t. in aanmerking komen voor het Rijks subsidie, bestaande uit twee nieuwe bijenkasten.

B. v. d. MAAS, secr.

In de winter mag men de kasten en korven niet openen. De meeste imkers wegen hun volken ook niet en als er midwinter een voedseltekort optreedt kan men dat eigenlijk niet constateren. Ik denk zelfs dat er volken zijn waarin het broeden niet eens stil staat en dan kost het nog meer voer.

Wat zoudt U mij en velen met mij in zo'n winter aanraden? Komen goed gevoerde volken de winter wel door?

J. V. te B.

Antwoord:

Als Uw volken een normale flinke voorraad voedsel hebben meegekregen, dan behoeft U zich over een te ruim verbruik in de afgelopen maanden niet ongerust te maken. Integendeel. Het weer van deze herfst is m.i. belangrijk gunstiger voor een goede overwintering dan dat van het vorige jaar, toen de bijen reeds van half October af gedoemd waren binnen te blijven.

Ik heb juist heden (8 Dec. 1953) het gewicht van een volk gecontroleerd en dat was juist 2 kg lichter dan op 15 September j.l. In aanmerking genomen, dat de volken toen nog een flink broednest hadden, is deze gewichtsafname niet abnormaal groot. Inderdaad is er bij verschillende volken ook thans nog enig broed aanwezig. Dit behoeft tot generlei zorg aanleiding te geven, mits de voedselvoorraad niet te krap toegemeten is. Wacht rustig een mooie zachte voorjaardag in Februari af (vooral niet te vroeg) om de voedselvoorraad vluchtig te controleren.

S.

Vraag 4. Geen bittere suiker door de honing.

Vele volken komen de winter uit met nog een behoorlijke voorraad suiker en in het voorjaar wordt vaak nog suiker gevoerd bovendien. Die suikervoorraad moet beslist worden opgemaakt, vooral als men weldra gaat omhangen. Dan toch wordt de broedkamer honingkamer, het broed loopt wel uit, maar de oude suiker blijft zitten. Zelf weet ik alleen het middelste: de zegels stuk krabben. Of het voldoende helpt en of er ook andere methoden zijn, weet ik niet. Er wordt heel veel over voeren gesproken, wintervoeding, drijfvoeding, voeding in drachtpauze. Men krijgt de indruk, dat de kasten steeds een flinke hoeveelheid suiker bevatten. Een waarschuwing, dat men dan later ook (bittere) suiker slingert, hoort men echter niet of zelden. Hoe staat het hiermede in de praktijk?

Mr. F. B. te D.

Antwoord:

In de praktijk dient de imker er zorg voor te dragen, dat geen voedersuiker in de honingkamer wordt opgeborgen of achterblijft.

Daartoe dienen bij omhangen de eventueel nog aanwezige raten met suikervoorraad te worden vervangen door ledige of met honing gevulde raten. Een paar kantraten, waarin zich suikervoorraad bevindt, kunnen naar beneden worden overgeplaatst. In geval van noodzakelijke voeding hetzij bij drijfvoeren of gedurende drachtpauzen, zal de honingkamer tijdelijk moeten worden afgenomen of de raten van de honingkamer zullen tijdelijk moeten worden uitgenomen en elders veilig worden ondergebracht.

De imker, die hieraan niet voldoende aandacht schenkt, oogst later een voor de consumptie ondeugdelijk en daarom minderwaardig product.

Het stuk krabben van de zegels helpt alléén dan, als zulks geleidelijk geschiedt naar mate het broednest zicht uitbreidt. Slechts de verzegelde voorraad, welke tegen het broednest aan ligt, wordt dan met tussenpozen van enige dagen ontzegeld. Het ontzegelen van een te grote voorraad tegelijk heeft tot gevolg, dat de bijen deze geheel of gedeeltelijk gaan verslepen naar boven, dus naar de honingkamer.

S.

Vraag 5. Roervlekken in November. Laat stuifmeel.

Begin November zag ik op één van de vliegplanken bruine en gele ontlastingsvlekjes, zoals ze ook gezien worden in het voorjaar bij de reinigingsvlucht. Dit volk is in de eerste week van October afgevoerd, het staat boven een separator op een ander volk. Heb ik ze te laat opgevoerd? Kan hier sprake zijn van Nosema? Zal dit volk goed de winter doorkomen? Op latere vliegdagen heb ik geen vlekken meer gezien.

Op 8 December heb ik hier nog stuifmeel zien binnendragen.

G. B. V. te M.

Antwoord:

Hoewel het in het algemeen aanbeveling verdient het opvoeren van de bijenvolken zo tijdig te doen plaats hebben, dat dit bij het aanbreken van de maand October kan zijn voltooid, kan toch in het onderhavige geval, nu de maand October zulk zacht weer heeft opgeleverd, niet gezegd worden, dat U te laat hebt gevoerd.

De door U geconstateerde vlekken zullen dan ook vermoedelijk niet te wijten zijn aan het voeren in October, doch waarschijnlijk zullen zij verband houden met de in het afgelopen najaar nog zo laat gewonnen vrij grote hoeveelheden stuifmeel.

Als aan het volk overigens niets mankeert zal het ongetwijfeld goed overwinteren.

Als staaltje van laat stuifmeel halen het volgende:

Op 15 December j.l., bij een temperatuur van 55 graden F. en bedekte lucht, werd bij mij nog druk stuifmeel door de bijen binnengedragen. Een met Frezia's beladen kar van een bloemenventer krioelde van bijen, die flinke blokjes stuifmeel droegen.

S.

DE GENORMALISEERDE

simplexkast

Op de bijenstal moet men alle onderdelen van de kasten door elkaar kunnen gebruiken. Alle raampjes moeten in alle kasten passen. Het dak van kast 5 moet passen op de buitenrand van kast 1 en de broedkamer van kast 2 moet men zo op de bodem van kast 7 kunnen plaatsen.

Daaraan heeft 40 jaar lang wel iets gehaperd, maar toen heeft de Commissie voor de Normalisatie van de Simplexkast

constructie en maten voor eens en voor altijd vastgesteld.

En sedert die tijd vervaardigt het Bijenhuis alle ramen en onderdelen van de simplexkast precies volgens de vastgestelde maten. (Zelfs de afmetingen van het afstandblikje zijn nu vastgesteld)!

U behoeft nu geen genoeg meer te nemen met een kast,

waarvan het vliegplankje met een paar prutserige scharniertjes aan de bodem is bevestigd. Alleen een piano-scharnier van messing en dan over de gehele breedte voldoet aan de gestelde eisen.

Een dak van een kast, dat niet voorzien is van zinkplaat no. 8 of no. 6 is geen dak van een genormaliseerde simplexkast.

Zelfs de genormaliseerde vliegplank is meubelmakerswerk, ze is 20 mm dik en ze kan niet krom trekken, want volgens voorschrift worden er aan weerszijden klampen ingelaten, die kromtrekken uitsluiten.

Komen er muizen in uw kast? Dan is het géén genormaliseerde simplex!

Zelfs de dikte van het blik van de draaglijsten is volgens voorschrift en natuurlijk ook de wijze, waarop de hoeken van de kast zijn verbonden.

Het oude simplexraam

had allerlei maten, het had dunne zijlatten en nog dunnere onderlat. Nu zijn alle latten even dik, de maten staan vast en de plaats en de grootte van de inkepingen zijn vastgelegd.

Het maken van kasten en raampjes is meubelmakerswerk

Onze meubelmakers doen niets anders dan kasten en raampjes maken. Ze zijn bovendien specialisten in hun vak. En ze werken met de allerbeste machines.

De kasten, die de werkplaats van het Bijenhuis verlaten, zijn glad als een eikel, nauwkeurig van maat en wat de afwerking betreft: werkelijk af.

Een paar opmerkingen:

- Het genormaliseerde simplexraam heeft een zaagsnede. Wenst U ramen zonder zaagsnede, vermeld het dan even.
- De genormaliseerde simplexkast heeft een „gebroken” dak. Wenst U een vlak dak, laat het dan even weten.
- Onze kunstraat wordt gemaakt voor genormaliseerde simplexramen. Wilt U andere maten: het kost niets meer, nl. f 5,— per kg.

En de prijzen:

Bodem	f 5,40
Buitenrand	f 6,25
Dak (gebroken of plat)	f 6,50
Broedkamer	f 3,75
Honingkamer	f 3,25
Broedkamerraampjes per 100 f 19,50, p. st. f 0,20	
Honingkamerraampjes p. 100 f 19,—, p. st. f 0,19½	
Afstandblikjes per 100 f 2,25, per stuk	f 0,02½
Reisraam	f 3,—
Draadrooster	f 2,90
Zinken rooster	f 2,—
Dekkleedje van vilt	f 0,80

Complete Simplexkast, bestaande uit bodem met vliegplank, twee buitenranden, broedkamer en honingkamer elk met 10 raampjes en 20 afstandblikjes, plat of gebroken dak naar keuze f 37,50

Al onze prijzen zijn vrijblijvend

OP AANVRAAG ZENDEN WIJ U GRATIS EN FRANCO ONZE PRIJSLIJST

Tel. 2863

GOEDE

DINGEN

BIJENHUIS

WAGENINGEN

Giro 1171

Druk: N.V. Uitgevers Mij De Gelderlander - Nijmegen